

**LITERÁRNÍ
ŠUMAVA**

2004

Literární Šumava 2004

Přehled oceněných autorů

Poezie – I. kategorie do 25 let

1. místo Martin Poch, Praha
2. místo Kateřina Pánková, Plzeň
3. místo Irena Velichová, Starý Plzenec

Poezie – II. kategorie nad 25 let

1. místo Tomáš Makaj, Strašice
2. místo Libuše Matysíková, Vrchoslavice
3. místo Václav Diviš, Řeřichy

Próza – I. kategorie do 25 let

1. místo Ladislav Konečný, Mariánské Lázně
2. místo Milena Písačková, Plzeň
3. místo neuděleno

Próza – II. kategorie nad 25 let

1. místo Zdeněk Huspek, Loučim
 2. místo Marie Hovorková, Mladá Boleslav
 3. místo Jiří Fast, Plzeň–Křimice
- čestné uznání Zora Šimůnková, Praha

Zvláštní cena za příspěvek o Šumavě

Miroslav Berka, Klatovy

Cena Františka Pravdy – cena Českého rozhlasu Plzeň

Libuše Kalistová, Novosedly

Soutěžní příspěvky hodnotila porota ve složení Helena Šlesingerová (předsedkyně), Tomáš T. Kůs, Vladimír Novotný, Ondřej Vaculík a Alena Zemančíková.

Vydavatel respektuje pravopisné odlišnosti v textech autorů.

Martin POCH

TRHÁNÍ ŘAS (z „*Potichu malování*“)

Trhání řas
a dlouhé vysedávání
u zamčeného piána

líčení podle hladiny nehtů
kde zapadá půlměsíc

až zapadne
budou všechny řasy
ve smutečném vějíři
ve smutečném pokoji
s mou černočernou fotografií Caliguly

u vázy
kdo otevře dvéře piána
bude na řadě
a bude jestli hrát

...mé partitury

ČASY KURTOAZNÍ (*ulitě, z „Jenom chvíli“*)

I však u propasti hles
všemi kostmi svého ostnokožce jakoby pobodán
jenž slinu světla vykloktal, co pozřel
v sebe, nesl píseň znovu
(Ostrovan –
uhodiv do měděna strun
osifikovanou svíci zobcovou před valem run z pyky
přivolav čeládku svou z růžova havrňátek
by se ještě jednou červánkem drapérie hrátek stala v um

pro jeho let nad tvrzí Romantiky

Vyňav se loutný
jak kdysi tišil šiky:
„Župani,
mi paní s žezlem múzy
jen cudně nesnesenou paže přiveďte a budem se bavit o příměří!“

– tu jsem –

„Ó paní, usedni na louku
mého sena věda ba že
v přítmí erbu taže zlata vůl
a na rozhraní tvého uhradí je les a blata, lúzy zase Tvého
(mi podlehni)

Nechť mravy
zakrákány ze hrudí
jdou k Elbu

Pojď se cimbuřit
my vyženeme „z Něho)

GALAPETR (*Kajmanovi z „Továrny na nitě“*)

I

Chudý kraj
sedmi zmijí

orli vylétli z Orlovic

a cikán Karačán
natáhl krk šlach
jak kmeny borovic

a zavětril
z okna
utopijí

II

Sedl si na krk
svému zítřku

a ještě jednou naposledy
posliniv
se hodil do gala

tak zase poprvé
se hodil do gala

z šil nit
při měsíčku

Kateřina PÁNKOVÁ

PŘERVANÁ NIŽ ŽITÍ

Bolest
Strach

Výkřik
Prach

Víra
Stud

Síla
Děs

Krev

Řev
Strašný
Přidušený

Výkřiky
Nevyslyšeny

Rány
Chlad

Mdloba
Spát

Radši
spát

*Ranní rosa
Ležíš bosá
Lampy zhasly
I naděje a snění
...
Znásilnění*

CHOUTKY

brát, brát
nikdy dát
a natož ještě z lásky

vzít, vzít
rychle vzít
že to může ublížit?

nezájem

brát, brát
vše, co smí
i nesmí mít

znásilnit

SOUMLAK DUŠE

Jsi jako v oparu
Červeného vína

Nepoznáváš sebe samu

Nepoznáváš sebe samu
Jiná, cizí žena
TU místo tebe
Chodí, dýchá
Usíná a probouzí se
V klamu

Nepoznáváš sebe samu
Stejně tělo
Stejná tvář
Ale uvnitř usínáš
S pocitem
Cizího těla

*Stačí chvíle
A vše se změní
Soumrak vystřídá
Rozednění*

Irena VELICHOVÁ

POD VANOU

Četli jsme Remarqua
A nevím o čem je
Dvě kovové skořápky
Spustili pláč
Uděláme pěnu – Remarque se tam ztratí
Zlevnily žiletky
Výhodná koupě.
To musím!
Kdyby se malinová limonáda dala smýt,
Neměla bych ji na zápěstí,
V umyvadle
A pod vanou – tam
Jsou všechny moje špatné věci:
Krev, hračky, zatoulané mýdlo
A žíly.
A ty

SKLIZEŇ

Padaly hrušky
Červeně
a zlatě
do tváří
a do vlasů
Setřásli jsme včely
z popelníků
a já
v řece
hledala
v černém hubertusu
podzim
Šama
Jen kapsy
plný šutrů

VÝLET

u tebe
v bezpečí
v mlze tvých hlasů
dokonalý nátisk flétny
Lásko...
nemám zpáteční

MODLITBA ZA RADOST

Cherubíni v šapitó si rozvěsili loutky
Cínové vojíčky z roztavených křídel
S gloriolou z nábojnic
V nylonkách z uhlí
Snažili se
rozprodat trochu cizího
Štěstí
Zábava je jen prostředek
Společnost je jen skupinová samota
Klauni jsou z děcáků
Válka je jenom koncert

PODZIMNÍ RADOVÁNKY

Lístičky povadlých
lip
a vítr ve vlasech
Můj ráj
Lavička zkormoucená do tvarů podzimu
Stojím na kořenech
a mech mám na tvářích
jsem s tebou srostlá
jak nedočkavý smích

Až jednou opadám,
Odpověz –
Bude ti to líto?

Tomáš MAKAJ

PODZIM

Studním tady
soše propadám
hloub duše
marním čas

Do tváře podzim
draka pouští
strmě k nebi
žebří mráz

Jen ticho okna
mátne zrak
má duše stín
je černý pták

Studním tady
soše propadám
vždy hloub duše
někde výš

Podivná je dnes nálada
v tom čase podzimním
listí si vždy opadá
a já tak trochu s ním.

*Listoklad barev
zítřejších osamělců
Ze spaní slova klikatá
jsou rána z lesa obecního
Cesta smířená*

*Tamtudy zní
dláto lip
Smrt je malá
Škrhola*

*Jdu tichý
a je mi líp
když cesta dokola
k oknu vede*

Vysoko na střeše
s úsměvem satelitů
Svatý Bartoloměj
rozpaluje léto

Tetele vzduchu
kmitají únavně
ulicí polouží se
tramvaje

Vše zapadá do rohů
v důvěrném ochlazení
pohládit něžné křivky
stínového divadla

Libuše MATYSÍKOVÁ

XXX

Je mi blankytně
a po soli
ochutnám si
sluneční den
když se
čeříš
vlníš
jadraníš

XXX

Skláním se
nad dary moře
právě je rybáři
přivezli
kolorit
denního lopotění
prostého života

XXX

Uvízneš
v bodlinkách
malinkého
ježka
a tvůj den
zbleden
starostí

XXX

Stanu se
kapkou v moři
a na korábu
či plachetnici
projedu všechny
vody světa
uvidím všechny
tvory
a zůstanu
blankytně modrou kapkou
co ví a zná
vše o světě
očima kapky
i dítěte

Václav DIVIŠ

SPOUŠTĚČ PRO LABUTÍ MEGAJEZERO ZA ZRCADLEM

Je to, jako když jdeš kolem piana
a letmo zkusíš některou z kláves,
jejíž volavčí tón rázem vyláká
obzory jinak neorané.

Tak jako za varhanami na zdi
monument píšťal bývá,
vyhřeze nám z povědomí svůdný masiv,
jehož rukavice do obzorů přihodila
výzvu *ještě jinak* mnohé vlastnit
pouhým zamáváním participujícího křídla,

kdy i *tmel éteru* rázem stojí při nás.

To není jen tak
hodit kamínek
do studně širší než ta nebeská,
jejíž vize tak SAMOU ŽÍZNÍ protéká,
že to při chápavě provokujícím dotyku
doširoka prostře krásně lidský incident,
při kterém se na provozní teplotu zahřeje
těžítka v nás – rychle opustivší baletka!

PŘEDNOSTI PÍSNĚ

Škoda, že už nevznikají básně,
které by lidi přinutily
v rámci ztotožnění vyztužit si paměť
azimut touhy nesoucimi cíli.

To jenom zaplacení mluvčí
kluzce loajální k chlebovárcům
předstíranou exhumací vytahují z urny
údajně dávno zahynuvší a nepotřebnou pravdu.

Jenomže to nejlepší z nemožného budoucna
je dávno našim duším povědomé
a jde jen o to, klenotnický zvládnout var,
jemuž marnivé filozofie bezděčně vylepšují pověst.

To je ta zlatá nit a tyče ve sněhu,
které putujícím myslím ukazují směr
někam za básníka, jímž avizovanou nádheru
zatím jiné veršové sloky vyplivující postmoderně,
aby se pak za svou sebestřednou pověru

nekonečně stydět mohly – před písní a před Bohem!

PŘEDPOVĚĎ TĚŠÍCÍ SE NA OMYL

Život je splatný ve všech soustech
jako namířená neplavební komora hrud',
kudy všechno stěžní do dna uniká
jako Noemova pře s Napoleonem.
Rádoby těšitelské ticho bublá
a nenápadně přískoky vodních rostlin
čekají s mříží chobotnice v zádech.
Jen prostrčená písící ruka uniká.

Pravěká moře musela být mohutná,
ale směrem dozadu i dopředu zprůhledňují
jako atmosférický sos,
jako destilované maxipíde éteru –

Roztahuješ ruce
málem jako na kříži,
ale zachytit se nebude čeho.
Jen solidní dřevěnost odolá.
Aby se snad popravovaným druhým plánem
dále mohlo v kamenném srdci
smradlavě voskově jihnout.

Tudy půjde tunelář,
aby se setkal
s rozvědčíkem.
A domluví se, jako když se zavazuje tkanička.

Co bude potom básníkovi platné,
že mu s nesmyslným náskokem vidí
(jako když se laxně žvýkají houby)
citronovým pupkem – mediálně do karet!

Ladislav KONEČNÝ

MINULOST

Ulicí projelo auto. Ona to vlastně ulice nebyla a nebylo to ani auto. Tmavou a špinavou ulicí projela rachotina a svými světly prosvítala na okamžik všechna zákoutí, která bylo lepší nevidět. Světlo sem dopadalo pouze ve dne a ještě se muselo probíjovat skrze vrstvu prachu a nečistot. Přes večer, přes tichý a temný večer, se svícení ujalo pár lamp, které se nudily a raději spolu proklábosily celou noc. A tak jen některá z nich občas zablikala, to když si vzpomněla, že by mohla vypadat, že nic nedělá, a hned se zase vrhla do zapředeného rozhovoru.

Ale když projela ta „kára“, objevil se ve světle dospívající kluk seskočiv z plného kontejneru odpadků. V ruce držel prázdnou konzervu a na sobě měl tak rozedrané šaty, že i nové by stály třikrát méně, než ty hadry rozdrápané zase zašit. Oči mrkaly pod nápořem jasu a když skvrna světla pokračovala dál ulicí, jeho zřítelnice se zase zmenšily, přestal vidět. Po chvíli si oči přivyklý a on se mohl vydat svou ulicí. Byl zbitý a sešlehaný bídou, která neměla s nikým slitování a ke každému v této čtvrti dokázala proniknout i tou nejmenší skulinkou. Každý trpěl pod její krutou vládou.

Kroky vystřídal kroky, aby se spojily v chůzi, v pochod, v snahu o útěk, o to začít znovu a lépe. Přeskočil z chodníku obrovskou louží...

Zrovínka jsem si čet knížku, když přišel můj otec s koženým páskem v ruce. Někde vzadu jsem slyšel matku brečet a naříkat.

„Říkal jsem ti, že jestli se ty známky z matiky nezlepší, dostaneš nářez. Takže ke mně a obni se dobrovolně přes moje koleno, holomku jeden!“ řval na mě.

Pamatuju se jak se mi po zadnici proháněly pálivý pruby a jak moje hlasivky dávaly volnej průchod bolestí, což otce ještě víc rozzuřovalo a uspokojovalo zároveň. Ten den a i dva další jsem nebyl schopnej si ani sednout a když už, tak jen hodně pomalu, takže se mi samozřejmě ve škole kdekdo smál. Modrá barva mi na zadku zůstala skoro celý měsíc.

...a dopadl na silnici s bolestí v tváři. Cestou se nebál, že ho něco může srazit. Auto zde projíždělo jen málokdy a návštěva pojízdné plechovky před několika minutami se dala považovat za svátek. Svátek, který ho také vystrnadil z odpadků a díky tomuto svátku dostal trochu naděje a dětské zvědavosti. Někde venku musel být jiný a hezčí svět, odkud přijel i ten krám, který zde nikdo nespátřil už pěknou řádku týdnů. Po chvíli došel k příkopu, který stvořili dělníci za dob, kdy i jeho čtvrt měla své kavárny, kasina a hospody, hotely a krámky s různým druhem zboží. Nikdo na něm však nepracoval aspoň rok nebo dva. A protože byl pěkně široký, rozhodl se ho obejít jinou ulicí...

Každý den jsem kolem ní chodil, ale její krása mi brala kontrolu nad hlasem. Chtěl jsem jí toho tolik říct, tak moc, ale vždycky mi vyschlo v ten nepravěj čas v krku. Její zářivě blondatý vlasy jí lechtaly lopatky. Byla to moje Zlatovláska. Jednoho dne jsem ji ale spatřil společně s Rolfem, tím nejošklivějším a nejhörším klukem ze školy. Pořád se jen povyšoval, machroval a pral se s klukama z celý třídy. Na mě to zkusil jenom jednou. Ne že bych ho teda nějak hrdinně skolil, to teda zrovna ne, ale dali jsme si pěkně do zubů oba dva. Ten den byl tím nejhörším ze všech. Anděl se držel s ďáblem za ruce a bylo jim dobře.

...a tak se vydal postranní, tenkou uličkou, plovaje v moři temnot. Ale i tu znal, byl zde už mnohokrát, když se potřeboval schovat před jakýmkoliv nebezpečstvím, které ho zde potkalo. Šel víceméně jen podle své intuice. Na konci uličky bylo auto nabourané do barabizny tak, že ho hoch musel přelézt...

Upravoval jsem si vypraný, voňavý a vyžehlený kalhoty a vypadal jsem fakt skvěle. Čekala mě totiž obrovská událost, událost, která vám změní život, aniž byste si to během mrknutí oka uvědomili. Rande s Perlou. S mojí princeznou, s mojí Zlatovláskou. Zvonek se rozdrnkal a ve dveřích stála, usmívajíc se na mě.

„Promiň Toby, ale dneska nikam nemůžu, už něco mám. Moc mě to mrzí, promiň.“ A seskákala schody ve spěchu do přízemí a bez rozloučení mi navždy utekla.

Věřili byste tomu? Všechno to strojení a čekání přišlo nazmar. A když jsem tak bloudil sám ulicí, oblíknutej furt jak do divadla, potkal jsem ji s jiným. Šli mlčky zaklesnutý do sebe, celej svět mi potemněl. Zlatovláska zčernala v mých očích na uhel. Už nemělo smysl dál žít. Jako by na světě existoval lichý počet poloviček a já byla ta poslední, závidící líbajícím se párům spojeným jemnou nitkou lásky. I to ale jednou přebolí a život šel dál.

...střecha se pod ním se záupněm prohnula ale on z ní obratně seskočil a cesta byla zase kus volná. Čtvrt byla jako labyrint plný nástrah a překážek a on to věděl. Byl přece dítě čtvrti, její syn. Ona mu vytvořila a poskytla domov, ze kterého utíkal, ačkoliv se ho snažila zdržet, seč jí síly stačily. V dálce mu vyšla vstříc postava. Čím více se zvětšovala, tím byla strašidelnější. Jakmile Toby zjistil, že drží baseballovou pátku, otočil se a začal před ní prchat...

Přišel jsem domů ze školy. Vynechal jsem oběd a tak jsem byl doma trochu dřív než obvykle. Zamkl jsem dveře, shodil tašku z ramene do koutu naší před síně. Maminka už byla doma. Pamatuju si, že jsem šel do kuchyně, abych si udělal kornflejky. Ty já totiž brozně rád. Když v tom jsem uslyšel podivný steny z mamčiny ložnice. Byly pořád častější a hlasitější. Lekl jsem se, jestli mamince něco není. Vběhl jsem do pokoje a s úlekem zůstal stát jako vopářený. Byla nahá, zpcená a upatlaná. Ležela a úpěla. Na ní byl muž, který byl stejně nahý, stejně odporný jako ona. Oba dva se pohybovali v pravidelném rytmu. Vtom si mě však matka všimla, vyskočila a bleskově zakryla sebe i toho muže. Její oči se vptjely do mejch a moje zas do jejich. Uběhla celá věčnost, než se odhodlala promluvit.

„Ty ještě nejsi ve škole,“ zašeptala.

„Ne, neměl jsem dneska oběd. Dělá si teď kornflejky.“ Věděl jsem, že jsem byl u něčeho, u čeho jsem být neměl, ale pořádně mi to všechno doklaplo, až když jsem byl starší. Vím, že se mi ten pán vůbec nelíbil a za boha jsem nemohl pochopit, co u nás doma dělá. Otočil jsem se a šel si sníst svůj náhradní oběd. Slyšel jsem hádku z pootevřených dveří ložnice. Matka přišla hned po tom, co zabouchla dveře od bytu. Chlápka už jsem nikdy neviděl.

„Slíb mi, že o tom nebudeš nikomu vyprávět! Bude to naše tajemství.“

Kývl jsem na soublas a jedl dál. S nikým už jsem ten den nechtěl mluvit.

...Zabočil do vedlejší ulice a vyzkoušel dveře prvního domu. Nikdo tu nebydlel a tak se rezavé dveře s pískotem otevřely. Chlapec vběhl dovnitř a s nejvyšší opatrností za sebou zavřel. Ve tmě chodby se přitiskl ke stěně a sledoval tenkou vstřící čáru pod dveřmi. Obličej se mu zkrivil do ztrápeného výrazu. Jako když do klidné hladiny vody spadne kámen, vpadl zvuk těžkých bot do hlubokého ticha. Strašidelná ozvěna kroků začala být nesnesitelná. Ve škvíře pod dveřmi se zamihotaly dva body a kroky zmizely spolu s chrchlavým oddechováním stejně rychle, jako přišly. Hoch však zůstal v plášti temnot ještě pořádně dlouho, než se s chvějícím tělem odhodlal otevřít staré dveře. Na ulici nebylo ani živáčka a tak se mohl vydat dál, pryč z bludiště čtvrti.

Cesta ubíhala bez větších problémů, až to bylo podezřelé. Šel kolem půl hodiny, když došel k rozmočené cestičce vedoucí mezi domy skrčenými pod tíhou času, kterou dokázaly přečkat. Bahno se lepilo na boty a nohy se nořily hlouběji a hlouběji do mokré zeměny...

Zrovna jsem si kreslil, když jsem uslyšel řev z obejváku. Už jsem si na to zvyknul, pokračoval jsem ve své zábově, když tu se řev zatřepal vysoko u stropu a přeměnil se ve sten a pláč. V mamčin sten a pláč. Rychle jsem všeho nechal a běžel do obyváku rozrážeje dveře. Matka ležela na zemi, stočená do klubíčka a z nosu jí tekla krev. Otec stál nad ní, křičel a do rytmu svého hlasu jí rozdával kopanec za kopancem. Jakmile mě uviděl, na chvíli znehybněl, zaváhal a utek pryč z domu. Přinesl jsem mamince vodu a kapesníky na utření té odporne krve. Matka brečíc s vděkem přijala a začala si čistit obličej. Potom jsem jí pomohl vstát a usadit se do křesla. Poprosila mě, abych zamkl dveře a nechal klíče v zámku. Nebylo potřeba víc říkat. Věděl jsem proč. Leh jsem si k ní a objímaje ji jsem pozoroval strop. Oba jsme teď potřebovali toho druhého.

...nebylo lehké se dostat dál, opět na silnici. Hoch se při tom rozbřečel, jako by ho trýznilo něco zevnitř, nikoli nástrahy jeho adoptivní matky. Když se vyhrabal z cesty plné bláta, byl jeho obličej už celý zabalený v slané slzy. Nic už mu nebránilo v tom, vydat se zas o kus dál, a tak se rozešel. Chodil pod smutnými domy, v žaludku mu kručelo, hlady skoro neviděl a ústa byla vyprahlejší než saharský písek. Dráty často ležely nebezpečně na zemi, svíjející se a tvořící tak jiskry všude kolem. Octl se před křižovatkou. Přibližoval se a postupně se ze tmy vynořovala a začala rýsovat lidská těla. Lidské mrtvolky zahalené v plášt času. V prach. Byl to hrozný pohled. Vedle mrtvých mužů a žen leželi i děti a staří, bez rukou a bez nohou, v zaschlých kalužích krve. Strach, násilí a hrůza obklopile vše kolem a jakmile odhalily svou tvář i jemu, s úlekem začal prchat pryč...

Otec pobíhal po bytě jako šílený. Netušil jsem, že ho uvidím už naposled. V předstíni měl dva otevřený kufry a házel do nich všechno, na co přišel. Při tom pořád něco mlel o majetkovým vyrovnání. Matka seděla klidně v kuchyni a zaštvála mi kalboty. Vypadalo to docela lhostejně. Ani jediná kapka nestekla po její tváři.

Když otec dobalil, podal mi ruku, vytáhl kufry ven a řekl mi jen: „Tak se měj, synu.“

Nic víc. Nic víc sakra! Práskl dveřma a odešel. Když jsem se zas objevil u maminky, zjistil jsem, že se několikrát píchla do prstu a že jí teče krev. Objala mně a pak začala dlouho a tiše plakat.

...Běžel dlouho a neohlížel se. Strach ho bičoval až ke konci cesty. Stál v slepé uličce před velkou cihlovou zdí. Spáry mezi jednotlivými kostkami byly děravé, a tak se dalo vo-
yšplhat, i když s obtížemi, až nahoru. Chlapec se zhluboka nadechl a zafuněl. Pára z jeho úst stoupala k již stmívajícímu se nebi. Vyhrnul si své rozpárané rukávy, vklínil nohu do první, nejnižší spáry a dal se do výstupu...

Stál jsem před pekařstvím a čekal na mamku, až vyjde ven. Nakupovala bousky na dnešní večeri. Najednou jsem slyšel všude bzukot. Jako by se přirhřítlo milionový hejno čmeláků. Letadlo zastínilo na chvíli ulici a spustilo svou nenávist, zlobu a zkázu mezi lidí dole. Kousek za pekárnou totiž byl městské úřad a továrna na nějaký barvy, nebo co. Pekařský dům nevydržel nápor výbuchu a pomalu se sesunul k zemi. Ještě před tím se však okna roztřístila všude kolem na spoustu malých střípků. Nezablédnul jsem v jejich očích ani zděšení, ani překvapení, ani hrůzu. Prostě neměla čas vůbec na nic pomyslet. Pak i mě výbuch skolil k zemi a do mě se zabadaly ony střípky. Vzlykal jsem nad ztrátou posledního přítele, posledního člověka, kterého jsem miloval. Nikdo mi nezbyl. Střepty nepřestávaly pršet a bolest z nich pomáhala jen chvílemi přestat myslet na to utrpení. Všude se ozyvaly velké rány a země se otrásala. Lidí pobíhali, nebo se plazili po ulicích a jediná, co mě v tu chvíli napadlo, bylo vlít do kanálu. V tu chvíli jsem se bál jen těch bomb, otrěsů, nařikajících lidí a padajících domů. Složil jsem hlavu mezi své zakrácené ruce, zacpal si uši a kleče jsem čekal, co se mnou bude.

...Ruce už dosáhly vrcholu. Teď už zbývalo jen se vytáhnout. Hlava vykoukla nad vrchol stěny a málem se zase ztratila. Kluk vytřeštil oči, div že nespádl. Vzepřel se a postavil se na vrchol zdi. Konečně viděl, co se stalo. Ohlédl se za sebe a stejně jako jeho čtvrt, vypadalo

celé město. Od jednoho konce k druhému, kam až dohlédl bylo pole plné rozbombardovaných domů, silnic a aut. Místy zahlédl zablikat nějaké osvětlení. Električka nejspíš fungovala, ale potrhání dráty zastavily její přívod. Slunce už bylo skoro za obzorem a na obloze se výsměšně začaly tvořit červánky, snažící se aspoň částečně zmírnit bolest přeživších a překrývající tu zkázu pod nimi. Chlapec si položil hlavu do rukou a tiše přemýšlel. Nevzlykal. Pochopil, že vyrovnat se pouze s minulostí někdy prostě nestačí...

Marie PÍSAČKOVÁ

BERRY

Jak vypadala z výšky zasněžená pěšina do údolí? A pod ní, kdesi v hloubce, smutně a unaveně zimní město s celou svou všední lednovou skleslostí? Tehdy, v zimním období, začínal Berry poprvé pociťovat zvláštní, neklidné stavy organismu: jakoby navracející se období vzdoru, jakoby nutnost oddělit se od běžné všednodennosti a uprchnout vzhůru do krajiny, kde ticho burácelo do uší krácející bytosti a jakási převeliká vlídnost nutila objímat kůru zasněžených stromů.

A potom, aby tolik nepodléhal své přecitlivělosti, bral si na to kolo.

Kdyby se narodil jinde nebo o sto let dříve, možná by sedlal koně, ale takhle vyjžděl do mrazivého vzduchu v sedle o poznání užším, a cítil se přesně tak, jak se cítit chtěl: živě a nezníčitelně – co je komu do mě – co osud kdy přichystá špatného, změnil se v lepší prudkým dýchnutím zimního lesa a divokou rychlostí tepu.

A to byly začátky.

„V zimě jezdí na kole jenom blázní,“ slyšával Berry častokrát svou příliš starostlivou matku, která si ho měřila trochu nevráživým pohledem. A přitom sama byla úplně stejná: ještě v pětapadesáti s téměř dětskou umíněností zdolávala alpské třítisícovky a dokonce si plánovala oslavu svých šedesátých narozenin na jakémsi vrcholu v Dolomitech. Berryho to už ani nepřekvapovalo. Navzdory svému věku měla máma stále do jisté míry tvář holčičky a když s ní Berry někam šel, nestyděl se za ni. Vypadala mladě. Měla v sobě nedefinovatelné skryté zdroje energie; když bylo loni potřeba opravit hromosvod, vylezla na střechu, a aniž by musela volat odbornou firmu, celou práci zvládla sama.

Jen pro *bajkování* v zimě neměla pochopení. „Omrzneš a nastydeš,“ dolehlo k Berryho uším její varování těsně předtím, než za sebou zabouchl dveře.

Sníh křupal, pak se lepil na pláště, ale pocit, který mu byl odměnou za překousnutí rozsáhlého stoupání, byl k nezaplacení. Úsilí se stává úsilím teprve tehdy, když začne bolet, čelí kdesi. A cyklistika je prý vůle trpět. Ale pro Berryho byla tohle odjakživa krásná dřina. A navíc – nechával za sebou nudné a ospalé město se všemi jeho zápory. (V té době jich zrovna pociťoval víc, než jich doopravdy bylo.)

A potom sjezd! A několik pádů. Nic vážného – většinou smyky na umrzlé stezce; smyky, které se daly předpokládat – pár modřin z mladické nerozváznosti, z touhy vyblbnout se, jen pro příjemný pocit jakéhosi rebelského úletu. Tehdy, aniž by si to nějak připouštěl, nadobro propadl kouzlu bikingu.

Čím to, že si na tenhle zimní výjev vzpomněl Berry právě ve chvíli, kdy v pozdně červnovém vedru stříhal zatačky na prašné cestě? Jeho někdejší kolo vystřídal celoodpružený speciál Trek Liquid, k němuž Berry pociťoval natolik silný vztah, že pokud by měl v té době přítelkyni, nepochybně by na kolo žárlila. Ale přítelkyni neměl. Zvláštní, říkal si – kolikrát člověk cítí citovou náklonnost k neživé věci a přitom je ve stavu, kdy skutečného mezilidského vztahu není schopen. Proč? Kvůli své plachosti? Kvůli strachu z nesvobody? Ne, nejspíše snad kvůli obavám z dalšího krachu svazku, na který po dvou neúspěšných dlouhodobých vztazích dosud nebyl připraven. Zkrátka – neměl na to náladu. Nechtěl už ani sebe, ani nikoho dalšího nikdy víckrát zklamat. Znal se – trochu rozmrzelý ze své vlastní povahy, do jisté míry komplikované melancholickými náladami, náročností a věčnou nespokojeností

se sebou samým. Jakousi malou útěchou mu bylo to, že lidé kolikrát ocenili jeho zvýšenou vnímavost a umělecké sklony.

A bylo tu dilema: věnovat čas cyklistice, nebo malování? Co bylo větším posláním? Obojí měl moc rád, neuměl a nechtěl si představit život bez jednoho ani bez druhého. Kdysi se s přáteli zamýšleli nad tím, zda by pro ně bylo větší ranou osudu přijít o zrak nebo přijít o nohy. Ačkoli někteří téměř bez váhání uváděli svá stanoviska, Berry po kratší úvaze odmítl nad touto otázkou dále přemýšlet a raději se s rezignovaným povzdechem napil piva.

Potřeboval obojí; někdy však, stoje u malířského stojanu, náhle pocítil téměř jakýsi záchvat způsobený fyzickou nečinností. Tehdy odhazoval štětec a otíral si ruce od barev, aby v příštích minutách na sebe rychle navlékl cyklistický dres a tretry, popadl lahev, helmu, brýle a rukavice, a běžel do sklepa pro kolo. Koneckonců, oba jeho zájmy se výborně doplňovaly: na kole – ať už vědomě či nevědomky – téměř pokaždé čerpal inspiraci pro své obrazy a následně se přírodní a krajinné motivy shlukovaly do jemných barevných kompozic na plátnech.

Proč si však právě teď vybavil onen zimní sjezd, který se odehrával před několika lety a v úplně jiných místech, než se Berry nyní nacházel? Ten výjev byl na chvíli tak živý, jako by jej pozoroval na vlastním obraze.

Později, když na ten den vzpomínal, napadlo ho, že to snad měla být jakási předtucha následujících událostí.

Za městem si Berry vybral jednu ze svých oblíbených tras. Odpružení rámu mu ostatně dovolovalo cokoli. Rychlostí kolem 27 kilometrů v hodině projel mírnou zatáčku, ve které nebylo třeba brzdit. O kousek dál cesta zastíněná stromy začala být trochu rozbahněná, po noční bouřce zbylo několik louží. Tehdy se vize zimního sjezdu, která ho pronásledovala po celý den, podivně propojila s výjevem z jeho nedávného snu: vysoký útes a pod ním písečná pláž, shora vede úzké kamenné schodiště. On pohlíží dolů, všude na písku se povalují veliké růžové lastury. Hloubka láká; zrak se náhle zaostří na nádhernou perleťovou ulitu, zároveň však přetrvává dojem úzkosti z výšky...

Aniž by snížil rychlost, projel Berry po úzkém suchém pruhu mezi dvěma loužemi, třetí, v další zatáčce, se vyhnul prudkým smýknutím. Kluzký povrch na jejím okraji nezvládl ani drsný vzorek pláště. Země se náhle příliš rychle přiblížila; následoval ošklivý pád na okraji cesty právě v místech, kde někdo začal posypávat rozbahněný úsek štěrkem. Projel jím chlad, jak se hlava otřásla tvrdou ranou do spánku – to ještě nezažil: helmu měl, ale přesto ho jeden z ostrých vyčnívajících šutrů pořádně zasáhl do tváře. Úder ho až překvapil – tím spíš, že ho nečekal. Do prdele, pomyslel si, když tři, čtyři vteřiny ležel na zemi. Nečekal vlastně ani pád – cesta celkem bez problémů, rovinka, nic zvláštního, a člověk si tu takhle snadno ustele... Prostě jen smůla a smyk, uvažoval, zatímco se pokoušel dostat spodní nohu z SPD pedálu.

Dole tekla řeka. Pohlédl na zablácený bok a krvácející nohu, naražené rameno bude bolet tak čtrnáct dní a pak to bude dobrý, říkal si. Tvář ho trochu pálila. Stráň, která se svažovala k řece, byl zarostlá mohutnými kopřivami; přesto se, stále celkem otřesen, dal na sestup dolů, nechávaje kolo na cestě. Nebál se o něj – ve všední den tudy téměř nikdo nechodí. Žahavost kopřiv ještě násobila předchozí bolest, ale zároveň také překvapivě rychle probírala ze šoku. Kdyby Berry kontakt s kopřivami nečekal, možná by ho jejich náhlý dotyk přiváděl k nepřičetnosti, ale nyní jejich pálení přijímal vcelku statečně. Statečně? Nebyla v tom spíš jakási odevzdanost? Nadýchl mokrou vlhkost stráň zarostlé zelenou džunglí rostlin – v letním vedru pocít obzvláště intenzivní – a probojoval se až k říčnímu břehu. Z levé ponožky

sundal rostlinu s příznačně protivným názvem *svízel přítula* a nepříliš čistou říční vodou si omýval odřeniny. Vzápětí trochu zapochyboval, je-li to vůbec dobrý nápad – taková špinavá, téměř stojatá voda, nedaleko odtud se u břehu drží pěna... Alespoň se tedy pokusil smýt si bahno z dresu. Pak příliš rychle vstal, trochu se mu zamotala hlava. Musel se zachytit stráně. Znal nevolnost způsobenou návalem krve do hlavy; teď se mu skoro zdálo, že vidí modré švestky mezi listím dubu. Konečně nepříjemný pocit ustoupil; vyškrábal se strání nahoru na cestu a rozjel to znova naplno.

Vysoká rychlost, kterou projížděl, vyvolávala vždycky u lidí odlišné reakce: někteří kolemjdoucí se tvářili obdivně, jiní – hlavně ženy starší generace – pohoršeně. Berry to přijímal nevzrušeně – obojí postoj ho nechával klidným, už proto, že si na podobné reakce za ta léta zvykl. Dříve ho to uvádělo do jakési euforie – povznesenou náladu způsobovalo vědomí vlastní divokosti, kterou každý vnímá jinak, po svém – konzervativně a vyděšeně, nebo spřízněnecky a s přátelským leskem v očích: držím ti palce. S přibývajícím počtem kilometrů i absolvovaných závodů se Berryho mysl racionalizovala natolik, že o případných emocích ani nepřemýšlel. Jen adrenalin, vzrušení, jako by tohle byla droga, srovnatelná třeba s LSD. Dech jako štěkot, klidný a pravidelný, na podzim ráno bývá mlha, teď ne, v létě ne, miloval letní rána. Všechno už prohráté, obloha v kalužích, dech, tep, větve, vůně lesa, kapky na jehličí. Jak ho to jenom napadlo? Vždyť teď už je odpoledne, vedro i lese, měl by se učit na zkoušku, ale místo toho si po kratší nemoci dává zase jednou pořádně... jen ať si tělo zvyká...

I na pády si zvykl. Jen málokterý pád bývá zjemněn hustou hebkou trávou – asi proto, že taková oddaná náruč, uvažoval Berry, na tu přímo čekáte. A tak pády zpravidla končí přistáním natvrdo. A stejně tak je tomu v životě, říkal si. Pád na šterku... běžná záležitost. Byl si ale vědom toho, že ani teď to vlastně nic nebylo. Co je pod pět stehů, se nepočítá, připomněl si známou, okázale drsnou cyklistickou hlášku. No jářku, řekl by kámoš Vakcína, který si líboval v podobných archaismech.

Berry poctivě dřel do dalšího kopce. Železniční trať, ostružiní, trnky a šípkové keře. Nikdo tudy nechodí, zarostlá stezka působí dojmem zeleného tunelu. Občas nějaká trnitá větev šlehne přes tvář nebo paži. Jako by tohle mělo být varování – zkrotní, hřibátko... – Ne, čeká mě les. Krásný a rozlehlý. Oč přívětivější je borový les než hustá tmavá smrčina! Alespoň tady to tak Berrymu připadalo. Úzké stezky plné spleťtých kořenů, to bylo jeho. Náhle si představil, že jede kalifornskou přírodou, která právě před třemi desítkami let byla kolébkou mountainbikingu. Kmeny borovic jako ruce, dole temné a drsné, jako by vyrůstaly z rezných rukávů, pak se náhle rezavě rozjasní kůra opalovaných paží a vzápětí přerostou do širokých korun, které se jako dlaně dotýkají oblohy. Ale Berry neměl čas dívat se vzhůru. Technická náročnost terénu opět vyžadovala zostřenou pozornost. Jedno z jeho oblíbených míst: pěšinka se ve strání klikatí vysoko nad řekou; zleva příkrý sráz a zprava skalnaté výčnělky. Tahleta skála v zatáčce jakoby strkala rameno přímo do cesty, napadla Berryho metafora pro jednu z obtížnějších pasáží. Člověk se musí vyhnout lehkým vyklopením rámu kola směrem nad sráz a přitom neztratit rovnováhu, aby ho skála svým ramenem ze srázu neshodila. Pak už by ho zachytilo jen lískové houští někde dole. A možná ani to ne. Psychicky náročný, ale krásný úsek. O kus dál shora teče potok. Někdy je v létě koryto vyschlé, jindy, zvláště po delších deštích, se musí projet mělkým brodem. Pak ještě dvě zatáčky a následuje kamenitý sjezd dolů k řece. Na ten se Berry obzvláště těšil. Nikdo

mu nepřekážel v cestě, ani houbař, ani randící pářečky na procházce. Takže si rychlý sjezd náležitě vychutnal.

Zato dole podél řeky venčili lidé psy. Přestože jel Berry rychle, snažil se jim ohleduplně vyhýbat. Dostával se do blízkosti zahrádkářské kolonie, kde se podvečerní psíkaři vyskytovali dost často. Už to slyšel: – Tfu, to je dneska mládež, to sem se lekla. Čekal to. Častokrát ještě předtím, než chodce mýjel, je poděsilo tu nenadálé vrnění drsných pláštů, jindy zas zacvakání přehazovačky nebo zařinčení řetězu. A přitom – zbytečně. Jako by s možností výskytu cyklisty v přírodě lidé stále nepočítali – dnes, v době masových účastí na cyklomaratoncích. Jako by kolo stále patřilo jen na silnice a ještě spíše do měst či vesnic – jen tak dojet na nákup, do hospody nebo na nejbližší zábavu na rozvrzané, neudržované plečce...

Berry tedy čekal, že se některý z pejskařů dřív nebo později razantně ozve. Ale dlouho nic. Dokonce už si pomyslel, že se začínají dít zázraky. Pak, aniž by chtěl, jednu ženu se psem a s kočárkem nejspíš přece jen trochu polekal – poděšeně uskočila stranou, strhávajíc jezevčíka s sebou. „Děkuju!“ zvolala za ním nasupeně; nebyl si v tu chvíli jist, zda to myslí ironicky, že mu nemá být za co vděčná, nebo zda mu dává lekcí slušného chování, naznačujíc, jak by podle ní měla znít správná reakce cyklisty na ochotu chodce. Berry tušil, že tady není zrovna cyklostezka, ale na druhou stranu ani pěší zóna; přesto se chtěl nějak zdvořileji omluvit, něco za ní rychle zavolat, aby se nezlobila, alespoň nějaké promiňte, protože sorry se dámám neříká. A najednou si poděšeně uvědomil, že nemůže mluvit.

Hrozně se lekl. Nemůže mluvit!? Jakto, že on nemůže mluvit!?? Ještě jednou se viděl, jak se otáčí, otvírá ústa, ale naprázdno, chce něco říct, a nejde to! A tak jen bezmyšlenkovitě přehodí na těžší převod a jede dál! Co se to, sakra, s ním děje, vždyť přece tohle není jen pouhá ztráta hlasu, to nemůže ani při nejlepší vůli ovlivnit! Pocit paniky, bezmocnosti, hrozné bezmocnosti – vlastně se při pádu praštil do hlavy, věděl, že to může být příčina, uvědomoval si to jasně. Náhle se mu docela zřetelně vybavil odstavec ve skriptech psychopatologie: onemocnění v důsledku úrazu hlavy!

Selektivní mutismus – ne, to bylo něco jiného, kdysi navštěvoval přednášky z psychopatologie – selektivní mutismus byla porucha psychického rázu, u dětí, které měly zábrany s někým komunikovat, ale tohle se nazývalo nějak jinak. Musí přece zase najít hlas, slova, zase začít mluvit! Jak by tohle vysvětloval matce? Máma, to není pro něj jenom žena, která ho porodila! Měl ji rád. Tolik se o něj bála. Její starostlivý vztah k němu se po tátově smrti ještě více vystupňoval. Gosh! Už teď, v podvečer, je určitě doma a za chvíli se po něm začne shánět. A na předměstí je to ještě dobrých dvacet kilometrů. Berry se okamžitě rozhodl zkrátit plánovanou trasu a vzít to po silnici.

Člověk si namlouvá, že je v pohodě, a přitom není. Je zřejmě stále v mírném šoku, v jakémsi transu po celou cestu, a chrání ho jen krunýř silné vůle. Silné vůle a tendence nepřipouštět si to. Jaký mám asi teď výraz? ptal se Berry sám sebe. Jak bych působil na lidi, kdybych nějaké potkal a podíval se jim do tváře? Lepší nevědět.

Pak se přece jen trochu uklidnil a vzpomněl si na zkratku mezi poli.

Vezme to tudy, mezi pšenicí a řepkou. Pěšina může být sice teď v létě zarostlá a hůř průjezdná, ale zato kratší. Drny, kameny, výmoly na okraji suchem ztvrdlého pole. Chrpy a heřmáněk. Ne, na asfaltu by dlouho nevydržel. Silnice a auta by ho ještě více frustrovaly. Už

ze zásady a jako ortodoxní biker se běžně silnicím vyhýbal – horské kolo bylo stvořeno pro jízdu v terénu a tak to také vnímal.

Najednou Berry pocítil únavu. Svaly na nohou ho nebolely, cítil jen šrám na lýtku a rameno, které se náhle začalo více ozývat. Jed' dál, nebud' měkkej, říkal si. Ne. Nejelo mu to. Potřeboval by doplnit energii. Aspoň na chvilku zastaví a vezme si půlku banánu, který má ještě v kapse dresu. Ba–nán, chtěl zkusit říct. Nic. Chr–pa. Zase jenom v duchu. Bezmocnost.

Pokračoval v cestě a opět se pěšinka klikatila ve stráni. Muselo být už dost hodin, ale znal trasu a věřil si, že to do tmy domů zvládne. Opět se mu podařilo sebrat trochu sil – možná díky zbytku iontového nápoje, který naráz dopil.

V lese už se šerilo. Zatačka, černé kmeny stromů, další zatačka. A skála. Potok. To je zvláštní – jako by tudy už jednou dneska jel... Ne, to ho jen zmátla jakási chvilková náhodná podobnost. Zná to tady přece. Teď cesta povede okolo hájovny.

Náhle se les prosvětlił a Berry objevil malý lom, který neznal. Překvapilo ho to, protože jel známými, mnohokrát projetími místy a o existenci nějakého lomu neměl ani tušení. Dokonce tudy vedla ještě jedna pěšina; vedle ní si všiml skalky s netřesky a nízkou trávou. Několik kamenů se sesypalo ze stráně, když se Berry rozhodl využít krátký a prudký sjezd dolů. Malá ozvěna. Alespoň, že sluch mu slouží dobře.

Pak se proti němu objevil biker. Zdál se mu trochu povědomý, ale tmavé brýle na jeho očích a neznámá helma Berrymu ztěžovaly jakoukoli identifikaci. Bike Ravo, vidle Suntour... ani to mu příliš nefíkalo. Dokonce si nebyl stoprocentně jist, zda to není dívka – bikerka. Nepřilíš opálená sportovní tvář, pod brýlemi buďto vstřícná, anebo lhostejná. „Čau!“ ozvalo se směrem k němu. Neurčitým hrdelním hlasem. Ne, tohle nebyl jenom obvyklý potkávací pozdrav. Byl v tom úsměv. Vybavily se mu zelené oči. Oči, ve kterých to vždycky zasvítilo, buďto přátelským pochopením, nebo lišáckým plamínkem. Že by --- ona? Snad jen jedna byla, která cítila to, co on. Která vnímala svět nanejvýš podobně. Ale to bylo dávno.

Pocítil zvláštní prudký a velký pocit stesku a štěstí a... Náhle si byl téměř jist, že je to jeho dívka.

Jeho *Cyklísta*.

„Čau!“ vykřikl radostně.

Probudil se vlastním kašlem.

To se mu povedlo, usnout na kraji obilného pole. Byla už tma. Pomalu, nesnadno se probíral z těžkého spánku. Ležel v podivné poloze, neschopný jakéhokoli pohybu a zpočátku ani jakéhokoli úsudku. Tma. Cítil jen vůni nezralé pšenice a heřmánku. Potom se zkusil zvednout ze země. V první chvíli se mu zdálo, že se opravdu nemůže hýbat, jak ho naražené rameno bolelo, pak pomalu, rozlámaně vstával z trávy.

S jakousi slepou důvěrou pohlédl na ztmavlou oblohu.

Nebylo vidět ani jednu hvězdu.

Odkudsi ze vzdálené hospody zněla nakřáple harmonika.

Zdeněk HUSPEK

PODIVNÁ ARMÁDA

„Nastoupíme?“ zeptal se Blažek. Vždycky potřeboval, aby někdo rozhodl za něj. To pro dnešní ráno udělali velitelé, ale jejich rozhodnutí se mu nezдалo.

„Když nastoupíme, tak se ven nedostaneš. Až v Praze a s obuškem v ruce,“ hleděl Diviš na autobus, který se plnil nadšenci v maskáčích. Stejných autobusů stálo na ploše nádvoří sedmáct.

„A když tam nepojedeme, tak se stane co?“ ptal se dál Blažek.

„Zkus chvíli uvažovat sám,“ promluvil třetí z party Hauer a nevěřičně zavrtěl hlavou.

„Problémy v práci, možná i neuposlechnutí rozkazu...“

„Počkej, to snad...“

„O tom nepochybuj, tohle už není hra na vojáky. Tak nastup a jeď a neptej se. Protože se stejně musíš rozhodnout sám z sebe,“ vyjel Diviš a snažil se nevnímat politruka, který kroužil okolo nich.

„A co vy, vy nepojedete?“ pozoroval Blažek rozdávání pendreků u dveří autobusu. Někteří je přebírali jako nutné zlo, jiní se těšili, až si konečně bouchnou.

K tomu všemu se schylovalo už delší dobu, napadlo Divíše a podíval se na Hauera. Ten zvedl obočí a pokrčil rameny.

Začalo to loni v srpnu. Dvacet let od okupace, oficiálně od internacionální pomoci bratrských vojsk proti kontrarevoluci. Lidí, co jedenadvacátý srpen zažili už jako dospělí, si zážitky vybavili intenzivněji než jindy. Zvlášť když si naladili Hlas Ameriky anebo Svobodnou Evropu. Kterou soudruzi nemohli rušit, protože Moskva už dva roky povolovala otěže... i když pro Divíše tohle všechno začalo před osmi lety. Po neúspěšné anabázi krajského a potom okresního redaktora znovu natáhl modráky a vrátil se do prostorné haly ke svářecímu přístroji, konečně přestal vnímat tlaky kolem sebe, dělej jen to, co se po tobě žádá, Járo, proti větru se čurat nedá, říkal mu jeho poslední šéfredaktor, ale dá, pane Polák, odpovídal mu Diviš a smál se. Nedalo, zjistil později, když ho elegantně, po snížení platu na úroveň vzdělání, vyhodili z redakce. Hlavu z toho měl jenom chvíli, dalo se to čekat a taky se potřeboval dostat z maloměstské okresní díry, vrátil se k tomu, co uměl a odkud se nevyhazuje, a ještě vyzískal byt v krajském městě.

Možnost zjistit jak to funguje, dostal vzápětí, měl bys jít mezi nás, lákali ho soudruzi, co bych tam dělal, seš rozumnej, potřebujeme takový jako ty, nech si to projít hlavou a když přišli po třetí, kývl. Dva roky byl kandidát, potom ho vzali za člena, když slavil pětatřicáté narozeniny a pozval si kamarády, se kterými se znal léta, divili se. Ty a ve straně? Co tam proboha děláš? Snad tu jejich politiku nepodporuješ?! Občas se mi něco nelíbí, odpovídal, ale jak jinak dosáhneš nějaký změny? Zvenku? Těžko, a měl na mysli osmašedesátý rok, obrodnej proces taky začali komunisti. Aspoň ti rozumnější...

Skutečně to vypadalo nehybně, až potom v Moskvě, nejprve toho hlavního upustili do hrobu u Kremelské zdi až to bouchlo, proboha aby se ještě neprobral, polekali se lidé u televizního přenosu, pak se v rychlém sledu vystřídali dva starci, ještě že ta zeď je dost dlouhá, mysleli si lidé, a konečně přišla naděje jménem Gorbačov, podivná slova jako glasnosť a přestavba a dokonce demokracie, i v Praze se vystřídali, toho s brejličkama, jenž řídil skoro dvacet let cestu nikam ponechali jako hradního pána, hlavní veslo a kormidlo strčili do ruky

bývalému zemědělskému tajemníkovi, který po návratu z audience v Moskvě žvanil reportérům v letadle (to bylo módní, točit reporty z paluby letadla) takové hovadiny, že rozumná většina národa jen zděšeně zírala. Ten člověk tvrdošijně používal ve slově demokracie, když už ho musel vyslovit, g místo k.

„Takže pánové, bude to v červených, se sedmou a je to o fous, že nebudu hlásit stovku,“ hlaholil Blažek s úsměvem a ještě jednou přehlédl karty.

„Můžeš tu stovku zkusit,“ odpověděl otráveně Diviš a podíval se na ztenčenou hromádku drobných. Za chvíli budu muset měnit papír, napadlo ho.

„Nebud' hned nasranej,“ poznamenal Hauer. „A ty se předved', nádhero,“ poklepal na stůl. Když se Blažek takhle šklebí, má to určitě na ruce.

Stůl, u kterého už dvě hodiny tihle tři králové hráli mariáš, stál pod oknem ve světnici mužstva výcvikové základny a podobných pokojů pro patnáct maníků bylo v budově dvacet. Rota svařovny a obrobny jich obsadila necelou polovinu. Základna byla schovaná v lese, pár kilometrů za vesnicí, obrostlá křovinami. Náhodný houbař musel dojít až k bráně, aby rozeznal nádvoří, dřevěnou hradbu střelnice, požární nádrž a stání na auta. Tady se cvičila stranická armáda krajského města v posilování ideové připravenosti v boji s ideologickým nepřitelem, trochu ve střelbě a hodně v likvidaci alkoholu. Ani tři králové u mariáše nesešli na sucho.

„Tak to máme červený za čtyřicet, flek osmdesát, lepší kačku šedesát a sedma k tomu – celkem od každého dvě korunky, děkuji,“ šklebil se Blažek a shraboval drobné na hromádku.

Bylo devět večer, dva tři chlapi podřimovali na železných postelích, většina sledovala film v televizi na chodbě. První den manévřů, jak se tomu s oblibou říkalo, byl seznamovací. Seznámení s programem, s okolím, prohlídka lesa, jestli nerostou houby, večere a volno. Druhý den měl být pochod podle azimutu a odpoledne střelby. V každém případě to byl dobrý únik od práce, rodinných povinností a všedního světa a zpočátku to Diviše i bavilo. V době své prezenční služby sice valný voják nebyl, ale tohle mělo s vojnou i přes maskáče a prostředí málo společného.

Měl bys jít mezi nás, lákali ho dál v práci, většina z nich sice nosila montérky, ale příliš je neušpinila, kam mezi nás, vždyť už tam jsem, dělal Diviš hloupého. Věděl sice, o čem je řeč, ale pořád si pamatoval kreslený vtíp před dvaceti lety, na rohu stojí postavička v uniformě, nad sebou má transparent s nápisem MÝLIT SE JE LIDSKÉ, slovo mýlit se přepsáno na MÍLICE. Nebyla stranická armáda tehdy v oblibě, ani teď to není valné, vzpomněl si Diviš na den, kdy byli v šumavském hraničním pásmu sázet v rámci jakéhosi závazku stromky, k hranici samotné mohli jen ti hodně prověřeni, když se vraceli autobusem domů a zastavili ve vesnické hospodě u silnice na pivko, štamgasti si prohlédli neformenné postavy v maskáčích a jeden po druhém se zvedli a vztekly hostinský bouchal püllitry, až pivo stříkalo. Divišovi to neunikl a jistě si toho všimli i další, nijak to nerozebírali, ale v paměti to zůstalo.

Přikývl i na vstup do milicí, jejich úloha byla podle něho naplněna únorem 48, ale fungovaly dál. Na základně výcvikového střediska objevil při prvních svých manévřech třímetrovou sochu Josifa Vissarionoviče v kabátě a s brigádýrkou na hlavě, stávala pár let na nábřeží krajského města, když ho zlikvidovali v Praze na Letné, musel pryč i z krajského města, a tak ho uklidili sem. Jako by čekal, až jej milicionáři zase postaví někam mezi lidi, napadlo Diviše a hloupě se zeptal politruka jednotky – co ten tady? Odpovědí mu byl zkoumavý pohled a odpověď – vždyť přece vyhrál válku? Tak proč by nemohl mít svoji sochu?!

Vysvětlení Diviše vyděsilo a napadlo ho cosi o fanatismu, nech to být, řekl mu potom Hauer, přece jen to je umělecký dílo, tak proč ho ničit. Jeho vysvětlení mělo logiku, ale logiku Hauerova členství v této podivné armádě hledal Diviš ztuhla.

Petr Hauer se ve strojírenském gigantu pohyboval od svých patnácti let, vyučil se zámečnickem, potom si večerně udělal strojní průmyslovku a protože v osmašedesátém mu bylo dvacet a tehdejší jaro jej nadchlo, vstoupil do strany. Nadějně to vypadalo ale jen rok, další léta začalo přituhovat a toho si Hauer buď nevěšiml, anebo všimnout nechtěl. Aby si soudruzi mladého kádra pojistili, poslali ho studovat právní fakultu v Praze a protože už byl ženatý a měl rodinu, dopřáli mu luxus denního studia při zachování plného platu. Plány povýšit ho na ředitelství nějak nevyšly, nejprve z něho pro formu udělali mistra svařovny, tehdy se začalo dělat na jaderných reaktorech podle sovětského vzoru a k tomu používali jen prověřené a vysoce kvalifikované odborníky, Hauer měl sice kvalifikaci na něco jiného, ale mistr toho moc nezkaží, k rozladění stranických šéfů se u dělníků docela oblíbený mistřík Hauer nikam nahoru nehrnul, kvalifikaci THP získal samostudiem i praxí a byl spokojený. Jenom opustit stranické řady dost dobře nešlo a tak se snažil aspoň neškodit. A mariáš, ten ovládal mistrně.

Po desáté hodině se chlapi vraceli do světnice, tři mariášníci byli po lahvi rumu pěkně rozjetí. U Blažkovy pravé ruky byla obstojná hromádka drobných a pár papírových desetikorun, Diviš v zoufalství získat něco zpátky nesmyslně flekoval i předem prohrané hry, seš normálně posranej pomocník a špicl, pokřikoval na Blažka, ten zvažněl, nech toho, a ne snad? dorážel Diviš, co jinýho jsou pomocníci VB jako seš ty, přátelské napadání hrozilo proměnit se v regulérní hádku, za zvýšené pozornosti ostatních se Blažek začal zvedat, sedni si vole, zatlačil ho Hauer zpátky na židli, podívej jak vypadá, ukázal na Diviše, jemuž se místnost začala podivně houpat. Většinu rumu vypil právě on.

Roman Blažek nechodil v montérkách, stál v konstrukci u rýsovacího prkna, středně technický kádr byl v milicích výjimka a Blažka stálo dost úsilí se tam dostat. Členem byl především pro možnost si zastřílet, Diviš jej dokonce podezíral ze skrytého militarismu, pro Blažka nebyl problém rozebrat a složit samopal nejrychleji ze všech, taky ve střelbách měl pravidelně výtečné výsledky a byl na to patřičně hrdý. Až to někdy zavánělo chlubitostí. Konec konců byl o deset let mladší než Diviš s Hauerem. Ve své touze po zbraních stal se i pomocníkem veřejné bezpečnosti, spolupracoval s dopravkou a někdy dal předem avízo, kdy a kde se bude radarem měřit rychlost.

Pět roků praxe, patřičné zkoušky a členství v rodné straně zajistilo Divišovi funkci parťáka. Na jeho práci se nezměnilo nic, jen větší odpovědnost za výkon podřízených a vyšší ohodnocení na výplatní pásce. Svoji funkci vzal vážně a z podřízených mu nemohli vytknout ani nedostatek kvalifikace, ani pracovní nasazení. Na manévry stranické armády se začalo nedostávat času a Jára Diviš to považoval za naprosto legitimní, jenomže narazil. Po půl roce jej zavolali před štáb závodní jednotky.

„Soudruhu, podle výkazů tvój činnosti máš splněno necelých třicet procent účasti,“ oznámil mu politruk.

„To je možný. Jenomže mám pocit, že práce je přednější než cvičení,“ odpověděl klidně Diviš a opustil si slovo zbytečný.

„Pokud jde o práci...“

„Počkej, to sem nepatří,“ zarazil ho velitel jednotky, který provoz ovládal ze židle mistra, kdežto politruk z funkce v celozávodním výboru strany, „podívej Jardo, máš zástupce, tak mu předáš partu a odcvičíš si svoje. Anebo po svém povýšení už nemáš o stranu zájem?“

„To jsem neřekl, ale...“

„No, tak se dohodneme. Ty projevíš více aktivity a my tvoje vyloučení z jednotky uděláme podmíněně na půl roku,“ oznámil velitel a Diviš se zarazil. Vyloučení? Představil si, co bude následovat. Hledání drobných, za normálních okolností přehlédnutelných nedostatků v práci... výtky a potom tresty, měl pocit, že už to někde zažil. Dobře, budu se snažit svoji aktivitu zvýšit, slíbil před štábem. O půldruhého roku později jej napadlo, že se měl nechat vyloučit a byl by hrdina...

Zvýšení jeho aktivity spadlo jako naschvál do nácviku akcí proti demonstrantům. Přestavba a demokracie (s „k“ místo „g“) se i díky Hauerům a Divišům začala vymykat i uvnitř strany, lidi v Praze demonstrovali při každé příležitosti, po srpnu to byl říjen a výročí republiky, pochopitelně té buržoazní. Stranické armádě bylo třeba připomenout její původní smysl, nejprve školení, v lednu následujícího roku příprava na zákrok.

„Nezávislé iniciativy nahlásily vzpomínkové shromáždění u příležitosti dvaceti let od upálení Jana Palacha,“ oznamoval před tabulí s náčrtem tvaru náměstí Svobody důstojník veřejné bezpečnosti, „naším úkolem bude nechat je půl hodiny v klidu a potom vytlačit do okolních ulic...“

Tady už jde do tuhého, napadlo Diviše a rozhlédl se kolem sebe. V sále závodní jídelny bylo možná tři sta chlapů v maskáčích, někteří poslouchali pozorně a málem si dělali poznámky, většina se tvářila nezúčastněně. Nevěřil tomu, že by někam museli, a také se tak nestalo, zamýšlenou demonstraci překazilo studené a silně větrné počasí, jenomže v Praze to lidi neodradilo a scházeli se na Václaváku skoro celý týden a na jejich rozeznání použili i vodní děla. Nácviky na podobné akce absolvovali na podzim, betonová plocha letiště sloužila jako náměstí, jedni esenbáci dělali demonstranty a zbytek spolu s milicí je naháněl, tehdy Diviš s překvapením zjistil, jak je všechno do detailu vypracované, jednoho dva demonstranty pustit až k hradbě plexi štítů, vtáhnout je mezi sebe a poslat je dozadu, kde se postarají další a přitom si pendrekem bouchnout přes záda, pozor ale na kolegu! Nevyšla na něho tehdy ani bílá přilba, ani štít, a tak se zašival vzadu, militantní Blažek plně vyzbrojen pohyboval se naopak vpředu, cítil se dobře mezi svými, ale příliš vážně to taky nebral. Jenomže to měli.

Srpen se odehrával hlavně v Praze, vlastně skoro všechno, krajské město bylo v klidu, lidi na dovolených a u rybníků... jenomže klid to byl před bouří. Při jedenasedmáctém výročí republiky nastoupili esenbáci proti demonstraci na Václaváku s obušky a naostro, vřelo to v Polsku, východní Němci přelézali plot západoněmeckého velvyslanectví v Praze a světe div se, z Prahy je vlaky vezly na západ... a přišel sedmáctý listopad.

Bylo to v pátek, ten večer byla Divišova parta na večeru brigád socialistické práce, večírek nevalného programu a valného pití, juchali na parketu a na Národní třídě v Praze zatím dostávali studenti nakládačku. Sobotní, kocovinou prostoupené ráno nebylo jako jindy, zprávy o událostech z oficiálních míst i z německé televize, v pondělí jakési Občanské fórum a shromáždění, večer byl Diviš se ženou na návštěvě u kamaráda a v devět večer přiběhla starší dcera s papírkem.

„Tati, máš volat tohle číslo a tohohle pána.“

Vedle čísla jméno politruka, zvedl se a zavolal od známých, co se děje?

„Okamžitě se dostav na jednotku!“ zavelel stručně nepřijemný hlas.

„A je to nutný?“

„Je to rozkaz!“

Dilema vyřešil Diviš po svém, pojedou se tam podívat a uvidím.

Noční tramvaj byla poloprázdná, studenti v krajském městě se rozmýšleli jak dál, po několika skleničkách vína se situací smířený Diviš vystoupil u hlavní brány, pozdravil se s vrátným a zamířil do hlavní zasedačky. Většinou navlečení do maskáčů posedávala chlapi u stolů, skupinka kovaných kolem politruka se tvářila smrtelně vážně.

„Dobřej večír“, pozdravil sousedsky Diviš, odpovědi mu bylo čest práci. Ale, podivil se v duchu, odmítaje stále přijmout realitu.

„Převlékní se a potom přijd“, rozkázal politruk a ukázal k šatně.

„Počkej kamaráde, nejdřív řekni, co se děje. Teď, uprostřed noci,“ pokračoval Diviš familiérním tónem. Na židli pod oknem zaregistroval Hauera, zatím také v civilu.

„Za á, neříkej mi kamaráde,“ vyjel politruk, „a za bé je tady rozkaz připravit se na zásah.“

„Proti komu?“

„To se včas dozvíme!“

„My totiž pojedeme do Prahy,“ ozval se Hauer, „naplácat přes prdel studenty, který ještě nedostali. A neboj se, je jich dost.“

Diviš se podíval po ostatních ze štábu a úsměv se mu vytratil z tváře. Oni tam opravdu chtějí!

„Pochopitelně můžeš odmítnou,“ ozval se velitel jednotky, „pokud se necítíš... nebo nechceš...“

Diviš si vzpomněl na podmínku.

Podíval se na Hauera, ten odmítavě zavrtěl hlavou. Nechce tam jet, uvědomil si, proč ale je tady?

„Měli bysme to odmítnout,“ ozval se Hauer. „Všichni, a nikam nejezdit.“

„Proč?! Ty nevidíš, co se kolem nás děje? Ty nečeš noviny? Vždyť to je kontrarevoluce!“ rozjel se politruk.

„Jenomže tohle my nemůžeme řešit silou,“ zvýšil hlas i Hauer, „už jakou dobu se volá po dialogu...“

„Kdo po něm volá?! Takový jako seš ty anebo Diviš? Vy dva a další jste schopný nechat socialismus padnout!“

„Holt si ten socialismus představujeme každěj jinak,“ přisadil si opatrně Diviš.

„Co udělali v pátek ty študáci, že je museli tak zmasakrovat? Viš, co volali proti těm esenbákům? Máme holý ruce!“ vstal Hauer vztekle.

„Jen se jich zastávej. Neměli provokovat a pořád něco chtít.“

„A ty víš, co chtěli?“

„A jak to víš ty?“

„Já tam mám kluka. Na vysokej,“ sedl si Hauer.

Zavládl ticho, občas ještě někdo dorazil, chvílemi se znovu diskutovalo, noc se propracovávala k ránu a stranická armáda se ztěžka formovala. Před pátou hodinou přijely dvě větrísky, a velitelský gazík, nasedat, s rukama v kapsách se trousili ven do tmy, v maskáčích šli Hauer, Diviš i Blažek.

„Dneska to na mariáš nevypadá,“ poznamenal Diviš a sedl si na krajní sedačku. Přes tramvajové koleje kodrcaly se nákladáky do hlavního závodu, lidi cestou do práce rozespale hleděli na muže pod plachtou a v jejich očích místy zableskla nenávisť. I z toho, únavy po celonoční diskusi a událostí posledních dnů měl Diviš mizerný pocit. Snad jen zvědavost, co se bude dít dál jej nechala vystoupit na nádvoří, kde stálo sedmnáct autobusů s tabulkami ZÁJEZD. Každá jednotka dostala přidělený svůj, i řidiči dopravních podniků měli maskáče se znakem LM, příslušníci postávali venku a kouřili, někteří se usadili dovnitř do tepla. Přijela dodávka VB, ke každému autobusu přinesli velikou krabici, uvnitř dlouhé

obušky, chytej, házel Matoušek z obrobny každému jeden, tady máš ještě koženou tkaničku, tu provlíkneš a zavěšíš to na zápěstí, vykřikoval, Diviš jen zíral, do této chvíle ho považoval za rozumného fachmana.

„To je všechno?“ zajímal se Blažek, „a co štítý, ty nebudou?“

„Jo, až v Praze. A ještě vodní děla,“ odpověděl mu Hauer. I natěšenému Blažkovi neušla ironie v jeho hlase.

„Petře, to vypadá dost divoce,“ řekl Diviš a Hauer kývl.

„A co uděláme?“

„Prostě mu oznámíme, že nejedeme,“ kývl Diviš na politruka, který se snažil pochytit něco z jejich rozhovoru.

„Kdo nejede?!“ zeptal se vztekle politruk a rozhlížel se, my dva určitě, řekli Hauer a Diviš skoro současně, já taky nejedu, přidal se náhle Blažek, dobře, přistavte gazíka, odveze je na jednotku, rozkázal řidiči, počkej, já taky nejedu, vystoupil mistr třetí směny.

„Můžete jít,“ oznámil politruk.

Z hloučku kovaných někdo vykřikl: „Zrádci!“

Diviš se podíval k autobusu, mohl to být kdokoliv.

Na jednotce se převlékli do civilu a odešli na pracoviště, ty jsi tady, podivil se vedoucí provozu, no jsem, odpověděl Diviš, můžu si zavolat?

Manželku zastihl ještě doma, budu v práci, odpoledne přijdu normálně, oznámil a zaslechl v telefonu zvuky, jako by se někdo napojoval na linku. Jistě, napadlo ho, ještě pořad můžou...

Bylo úterý, 21. listopadu 1989.

Marie HOVORKOVÁ

ŠUMAVSKÝ ANDĚL

Nultý den

Bylo nebylo. Malé městečko v pásemném pohoří na hranicích jižních Čech s Němec-
kem. Zapomenuté romantické místo poblíž tajemných rašelinišť plné obyčejných domů
i lidí, kteří mají obyčejná zaměstnání, koníčky, starosti i radosti. Je čas konce teplého jara
a u dveří místní restaurace postává pár jedinců. Uprostřed zeleně stojící hostinec U Beránků
vítá návštěvníky heslem: DNES JE ÚŘEDNÍ DEN.

Pan Marek Beránek stojí u starých píchacích hodin, které mu kdysi z jedné továrny se-
hnala jeho žena. Bylo to ještě v době, než stačila spolu se svým manželem společně zestár-
nout a než odešla kdesi tam, odkud není návratu... Hostinec je víc, než jen dům z cihel.
Vlastní krčmě vévodí bar, jenž ukončuje stůl s kasou, na které je snad jenom hřebíkem
vyryto v kovové části *Nemá to cenu... Tvůj Nobel...* Na protější straně v rohu stojí dnes již
nefunkční klavír, mající na svém otevřeném víku pult a o něj opřený zažloutlý notový part,
kde mezi jednotlivými notami vyčuhuje atrapa mlýnku na maso a od ní z not sestavený text
Melu pátou přes devátou... Beethoven + Beránková. U dveří kanceláře pana Beránka je velký
zvonek s heslem *Nestavte se mi na odpor! Ohm + Beránek*.

Pravidelnými hosty U Beránků bývá parta amatérských sportovců. Jedním z nich je
David Topol. Jeho civilní zaměstnání má sídlo na finančním úřadě. Jeho žena Eva je účetní
ve vedlejší budově školní jídelny. David není žádný svatoušek. Už nějaký pátek si rád přihne.
Jednou takhle ve čtvrtek chytil David nějaký bacil, který jej skolil tak, že byl nucen navštívit
svého soka z tenisu, doktora Pavla Pastýře. Pavel mu bez zaváhání napsal antibiotika. David
neprotestoval a přijal i neschopenku. Celé dva dny prospal. Teprve v sobotu s ním poprvé
byla kloudná řeč.

„Věříš mi, Evo, že bych něco snědl? Zítřka musíme k Beránkům.“

„No to snad nemyslíš vážně! Vždyť bereš antibiotika! Ty chceš jít v neschopence do hos-
pody?“

„Buď klidná, já tam jen musím donést rozpis zítějšího turnaje a zeptat se starosty, jak to
bude dál s financováním opravy domova důchodců.“

Starosty Jakuba ale v hospodě nebylo, a tak se David hned ponáhlil domů. Když vyšel na
hlavní silnici kousek od svého bydliště, vidí kolemjedoucí auto, jak zastavuje po straně, jeho
řidič vysedá, prohlíží kola a nadává.

„Ale copak? Píchlí jsme?“

„No jo, kiks! Život pod psa! Já nemám rezervu, já bych do toho kóp'! A skutečně tak řidič
učinil. A ne jednou. Vztekly mlátil i do střechy auta a s výkřiky *kráp jeden starej* si pak tru-
covitě sednul na pangejt. Davidovi ho přišlo líto, a tak se při cestě z hospody domů rozhodl,
že udělá dobrý skutek.

„No snad nebude tak zle? Na to se neumírá! Helejte, seberte se ze země, pojte se mnou
domů a tam něco vymyslíme. Eva dělá bramboráky. Nedáte si se mnou? Já je děsně rád.“

„Což bramboráky? Ty já taky můžu, ale u mě doma čeká instalatér na materiál, co mám
ve voze.“

„Vy mi to nebudete věřit, ale já mám čistou náhodou tyhle pneumatiky doma opřený v garáži
o futra. Dokonce dvě. Zbyly mi tam od mojí staré škodovky, kterou jsem nedávno prodal.“

David podal řidiči ruku a vytáhl jej z příkopu. Řidič nabídnuté dlaně využil. Už pár metrů před domem voněly bramboráky a jejich chuť předčila svůdnou vůni. Neznámý řidič seděl uprostřed útulné kuchyně a zatímco žena, kterou viděl poprvé v životě, dopékala první bramboráky, vzal si David do velké brašny potřebné nářadí, hever a vyrazil i s pneumatikou ke stojícímu autu. Tam kolo vyměnil a vrátil se domů.

„To je fantazie! Vaše žena mi rovněž uvařila i kávu a já jsem dlužník, dlužník, dlužník.“

Muž sáhl do náprsní kapsy, vytáhl peněženku a chtěl se s Davidem na místě vyrovnat. Následovala ještě dlouhá debata, ale neznámý řidič s penězi neuspěl. David si nevzal ani korunu, vyprovodil nečekanou návštěvu k silnici, tam řidiči stiskl pravici a počkal, až muž nastartuje. Pak mu jen na znamení přísně bouchnul významně do kapoty a když mu auto v dále zmizelo z očí, chtěl se vrátit domů na bramboráky.

Ale co to? Náhle se okolo Davida rozprostřela nenadálá zář, která jakoby neměla konce. Uprostřed bledě modrého světla spatřil David osobu... Ne, to nebyl člověk... Ale kdo? David si dlaněmi chrání oči před září a nemůže se z místa ani pohnout. Je jako zapikolovaný. Kulí oči, svírá pevně dlaně a pak je rozevřené tiskne před obličej. Opatrně rozevívá prsty, opírající se nehty o obočí a škvírou mezi nimi se snaží rozpoznat, co se to s ním vlastně stalo. *To se mi snad jenom zdá*, říká si podvědomě, ale nohy jsou jako přimražené k zemi. Nejde je odlepit. Doslova pár metrů před ním stojí v překrásné záři anděl. Anděl? Ano, doopravdický anděl s rouchem zářícím a bílým jako sníh... Záře byla snad jasnější než hvězdný třpyt. Strnulý David si opět zakrývá oči a nechce věřit tomu, že je v bdělém stavu. Pak povolí pravou ruku a posouvá ji opatrně na spánek, aby se alespoň jedním okem opětovně mohl podívat na tu nádheru. Jakési zpřítomnění mystiky, coby božské podstaty veškerého bytí. Pak se osměluje a potichu šeptá:

„Ty máš křídla... ty jsi skutečný anděl?“

„Ano, jsem.“

„A proč zrovna já?“

„Davide, posílá mě Bůh. Pověřil mě, abych ti sdělil pravdu o světě, o Bohu, o Ježíši Kristu, o nás o andělech. Bible je pravdivá a vše, co je v ní psáno, se jednoho dne naplní. Ty jsi toho svědek.“

„Mohu se tě dotknout?“

„Ne, Davide, zatím ne, ale *přihorívá*...“

„Pp proč vlastně ppřicházíš?“ koktá David.

Anděl bere do rukou Bibli a otevírá ji u veršů v 1. kapitole knihy Izajášovy.

„Toto vám vzkazuje Hospodin: Když rozprostíráte své dlaně, zakrývám si před vámi oči... Vaše ruce jsou celé od krve. Omyjte se, očistě se, odkliděte mi své zlé skutky z očí, přestaňte páchat zlo. Učte se činit dobro...“

„Ale jak já mám věřit tomu, že jsi skutečný, že se mi jen nezdáš? Přestávám věřit sám sobě. To přece není normální povídat si s andělem. Já jsem ani v Boha ani v anděly nikdy nevěřil. Tak víš co, jsi-li pravý anděl, prozrad' mi, co se zítra stane, abych si mohl pak ověřit, žeš nebyl jen mým snem...“

„Dobrá, tak si, Davide, pamatuj události, které čekají tvé městečko v příštích sedmi dnech. Zítra přijde velká bouřka. Abnormální množství blesků osvětlí celé město. Jeden z nich udeří do stromu před hospodou, rozlomí jej a skácí. V úterý vypukne ve vodárně požár, ale bouřka z minulého dne se vrátí a přívál vody pomůže hasičům dostat požár pod kontrolu. Ve středu vyschne prastará kašna uprostřed města, která nevyschla již přes sto let. Čtvrtý den uvidí celé město na rozhraní dne a noci řetězy spoutaného muže. V pátek pak ve tvém městě uvidíš nálet obrovského hejna křepelek. V ranních sobotních hodinách se narodí dvojčata

a v místní salaši u Šimonů jedné ovci čtyři jehňata. V neděli se vrátí voda do vyschlé kašny. A snad ani nemusím dodávat, že musíš o našem dnešním setkání pomlčet. Dokážeš to?“

„Se ví,“ přetřel si David zpotené čelo, otočil se a uvědomil si, že andělova křídla vnímá i zezadu. Než stačil cokoli nejistě dodat, anděl byl ten tam. První setkání s úzkostí takového formátu bolelo.

David stál jako opařený, ale najednou se mu podlomila kolena a on se rázem ocitnul na zemi. Že by slabost po ještě nedolčené viróze? Možná i ta... Ale daleko pravděpodobnější byla zborcená pýcha, jež ho dostala na kolena. Jakás takás nenadálá intenzivní sounáležitost s Bohem, který že by fakt existoval? Ale to přece... Ne, ne, jsou stavy, které se nedají vyjádřit slovy a ten Davidův toho byl důkazem. Šerá tma obklopila jeho údiv i zvláštní pocit pokory. David se postavil, rozhlédl se, ale nikde nikdo. Jen v dálce jdoucí stíny nad obzorem. Pomalu se myšlenkami vracel do reálu a nebyl schopen soustředit se na nic jiného. Domů se doslova dolouдал, nikomu nic neprozradil a šel spát.

Pondělí – den první

Ráno v půl sedmé zvoní budík. David cítí po těle nevysvětlitelnou úzkost. Ne, nejedná se o nadpřirozenou hrůzu, spíš o skutečnost, které se před včerejším usínáním bál. Prál si, aby se vzbudil z hloupého snu, ale při vnímání nového dne je jasné, že jeho tajemné otázky bez logické minulosti se stávají od prvních vteřin přicházejícího týdne terčem nelitostné štvance na jeho mozkové závity. Zatímco v minulosti bylo pro něj každé ráno nedopsanou knihou, toto pondělí má i v doslovu napsanou tečku za poslední větou. Ví, že dnešní ráno není moudřejší večerních palčivých otázek a pomalu se rozpomíná i na burčující odpovědi z jeho nenadálého včerejšího střetnutí.

Zítرا přijde velká bouřka. Abnormální množství blesků osvětlí celé město.

Jeden z nich udeří do stromu před hospodou, rozlomí jej a skácí.

To sotva, říká si v duchu, venku je nebe jako šmolka a včerejší meteorologická předpověď o dešti ani nešpitla.

Bum, klaply dveře za Evou i dětmi a David se ocitl doma opět sám. Původně naplánoval, jak si ráno dojde pro noviny, v klidu je přečte, absolvuje v pohodě kontrolu u doktora – stejně se už cítí zdravý. No po včerejšku? Zdravý? Co teď? Když si půjde pro noviny, stejně je nebude vnímat. Jarní ráno přestávalo být i přes nalitou kávu voňavé a stávalo se pomalu ale jistě chaosem. *Kolik šumavských andělů si mě tak asi teď prohlíží? Možná by si se mnou kafe dal třebaš taky. Ale co to táráš za nesmysly? Je tady někdo? Nic, nikdo, nikde, nikdy... David bere zamyšleně kostku cukru a smácí ji pomalu vrchní hladinou v šálku černého moku. Pak významně pokrčí bradu a na důkaz potřeby pevných nervů bere další dvě kostky a rázně je do šálku přihodí. Bere do ruky lžičku a při míchání nápoje se mu vybavují všechny ty neživé bytosti, o kterých ještě před pár lety četl svým dětem v pohádkách – šumavští draci, ďablové, démoni, obludy, čarodějnice, andělé strážní, víly, duchové – pokušitelé... Odvěký boj dobra se zlem. Že by to nefungovalo jen v pohádkách? Spolehlivá Bible? Vymyšlené preludy, ráj, peklo? Život po životě? Prožitky blízkosti smrti? Život a oheň? Věčnost? Osud? Okultní jevy? Náboženství? Nadpřirozené jevy rozházené plochou dějin?*

Nával hesel tohoto typu vyvolával v Davidovi závrať. Situace takřka neřešitelná. Eva velmi často chválila jeho smysl pro praktičnost. Tak ten si teď mohl strčit leda tak za kloboúk. Fenomén smrti a nekonečného množství pří okolo tohoto tématu ho nikdy v minulosti nebraly. Tím spíš teď seděl u stolu, koukal do blba a nevědomky si drápal včerejší stopy po puchýřích, kdy večer daroval krev snad stovce šumavských komárů. Poprvé v životě se s civilní trémou bál být drzý i potichu. Tady se 365 dní v roce nic nedělo a najednou není

z maléru úniku! Ale co s tím? Má žít jako štvanec? Ne! Po andělovi ani vidu ani slechu, musí začít znovu a bez anděla. V hloubi duše však viděl zřetelně, že včerejší setkání zlomilo vaz jakékoli další nudě. Vzal si jednu z posledních tablet antibiotik a odešel na středisko nechat si ukončit neschopenku. Večer odešel k Beránkům, aby na chvíli zastřel myšlenky na včerejší záhadné setkání. Po příchodu do hospody se snažil zapomenout, ale nezadařilo se. Nad Šumavou se totiž rozpoutala třeskutá bouřka, která řádila dvě hodiny. Jediný, kdo tušil strůjce maléru, byl David. Faktem zůstala skutečnost, že jeden blesk doopravdy udeřil do stromu právě před hospodou.

„Do Prčic!“ zařval kdosi a nebyl sám. To byla taková šlupka, že se budova hostince otřásla v základech. Blesky, hřmění a burácení pokračovaly i po nenadálém úderu. Požár se však nekonal. Pouze totálně rozštěpený kmen starého smrku. Celý vršek stromu byl zlomený a střed kmenu byl nerovnoměrně rozdrcený a všude kolem byl i přes pokračující bouři cítit pach spáleného dýmu.

Když burácení ustalo, sešlo se před hostincem snad půl městečka. Zatímco všichni diskutovali a diskutovali, David se nehorázně v hospodě opíjel. Před očima mu jel v jednom kuse obraz sněhobílého anděla a jeho předzvěst. *To přece nemůže být náhoda? Nebo ano? A znova otázky, které bušily na jeho v té chvíli již ne zrovna střízlivou kostru.*

„Davide, co tady vyvádíš? Vždyť bereš ještě léky, koliks' toho vypil?“

„Nevím.“

„Proč tak vyvádíš? Vždyť se nic nestalo. No a co, tak bouchlo do stromu. Ale všechno je v pohodě, nikomu blesk neublížil!“

„Tak já vám to teda povím,“ ujal se David rázně slov. „Mně se zjevil anděl...“

Chtěl pokračovat, ale to možné nebylo. Hospoda vypukla v smích, přehlušující jakýkoli další projev. Pochopení neměl ani jeden jeho kamarád, ani jeden jediný host.

„Ale mně se vážně zjevil čistokrevný anděl a ten dnešní blesk předpověděl! Dokonce mi předpověděl celý týden! Zítra shoří vodárna, ve středu bude v hajzlu naše kašna, pak si prohlídnete chlapa v řetězech, v pátek přiletí křepelky, v sobotu se narodí dvojčata ve městě a čtyřčata u Šimonů a v neděli se voda do kašny vrátí...“ zadrmlol už ne klidně, ale třesoucím se hlasem. Leč marně. Jeho snaha nenašla kladnou odezvu ani teď.

Když David přišel domů, snažil se Evu vzbudit a trval stále na tom, že jí musí něco říct. Když Eva viděla, že *ji má jak z praku*, otočila se na druhou stranu, trucovala a předstírala spánek. David odešel do kuchyně, ale pak se vrátil do ložnice a vše manželce *vyklopil*. Vůbec ho nebrala vážně.

Úterý – den druhý

Daniel Celník a Maruška Tomášová byli skoromanželé. I oni patřili k událostem onoho prazvláštního týdne. I Daniel byl přítomen včerejší scénce Davida o *údajném andělovi* a jedině, co ho na jeho monologu zaujalo, byl fakt, že právě v úterý by mělo hořet ve vodárně, kde se provádějí stavební úpravy a kde má on jako pokrývač objednanou práci. Hned po ránu, když si chystal věci, se pokoušel upamatovat na Davidova slova: *Zítra shoří vodárna?* Už na poledne byl venkovní žár nasycen předtuchou další bouřky. Právě v poledne se potkali David s Danem na obědě a David hned vyzvídál: „Poslouchej, Dane, co se to tam vlastně ve vodárně opravuje?“

„Všelicos, hlavně špatná elektroinstalace. Ale já tam dělám jen část střechy.“

Parný den byl stále parnější. Večer v místní vodárně vážně od špatné elektroinstalace chytlo a požár zasáhl venkovní prostor skladu. Horší byl, že se zvedl velký vítr, který plamenům nahrál a hrozilo nebezpečí, že se oheň rozšíří i na sousední část sila. Malér byl

na dosah. Požárníci sice přijeli rychle, ale když se objevil první blesk a za ním v tu ránu zahřmělo, spustil se liják, který pomohl hasičům dostat oheň nejprve pod kontrolu a pak uhasit.

David je zničený, přichází do hospody a domnívá se, že už mu konečně všichni uvěří. Osazenstvo knajpy ale vyplnění zvěsti nevěří. Naopak. Nic nového pod šumavským sluncem. Potvrzuje se fakt, že jsme stále ještě generací zbitou materialismem. Kdosi Davida podezírá z toho, že požár založil sám ze senzacechtivosti. David se znovu opijí, dnes už strachy. Čekal porozumění a našel tíhu škarohlídů, pod kterou se snažil unést chmury. Připadal si jako příslovečný tonoucí, který se chytá stébla. Hořkost přehořká, trýzeň, bludiště, jako by si odečítal zbytek svých let. Přes všechny ty urážky v hospodě i včera doma mu něco říkalo, aby za to za všechno byl rád, že se to stalo. Daleko víc mu vadil postoj kamarádů, než vlastní diagnóza požáru. Stal se černou ovčí a důkaz nevinu předložit nedokázal.

Středa – den třetí

Již v úterý David celé odpoledne přemýšlel nad možností vyschnutí městské kašny. Zdejší kašna na náměstí zde sloužila odnepaměti. Přišla středa a s ranním úsvitem k ní David spěchá – je vyschlá! Skandál! V tu ránu se obyčejné městečko mění na místo lidí s neobyčejně neobyčejnou mozaikou osudů. V médiích brzy hláсанé světové tržiště zdi strachu, jícnu propasti, ale i extáze bezprostředně prožívaného světa s nadějí na neskonale blaho. David sjel na kolena a poprvé v životě volal k Bohu:

„Bože Ty jsi! Proč jsi mi dříve neřekl, že existuješ? Já vím! Tady neznanost neomlouvá! Ale nikdo není dokonalý. Andělé, neschovávejte se přede mnou! Proč jsem to já nesměl vědět? Proč mi to moje máma neřekla včas? Já jsem si do dneška myslel, že jsem profesionál každým coulem! Prožil jsem kus historie bez Tebe! Ale já to teď chci změnit! Světu jsi možná jen jednou osobou, ale pro mne jsi od této chvíle celým světem! Ne, nebudu kafrat, že jsem to nevěděl. Jsem rád za to, že se to stalo! Prý máš rád toho, co chybuje, i toho, který nechybuje. Tak já patřím do té první skupiny! Já mám tolik hříchů, že bys je ani spočítal! I když Ty možná je máš už dávno podtržený a sečtený... Nechtěl bych vidět tu tvoji kalulačku, která naše hříchy sčítá! To musí být panečku stroj! A tak tady klečím a děkuju Ti, žes mě za mé hříchy nesestřelil. Ty ani nevíš, jak mi je. vlastně jo, víš, Ty víš všechno. Připadám si totálně chcíple. Tahle vyschlá studna staví situaci lidí úplně do jiného světla. Ti všichni hlediče nevidí, slyšíce nechápu! Ale to dneškem končí! Jediný způsob, jak obstát ve zkoušce, je zkoušku podstoupit. A já to udělám. Tak tady jsem a dělej si se mnou, co chceš! Amen.“

Ticho, ticho a zas jen ticho. Každý člověk má v podstatě optimismus, když se ho dobrovolně nevzdá. A David se vzdát nehodlal. Odjel do práce, ale ještě předtím všechny obtelefonoval a tím je přispěndlil ke kašně. V tu ránu bylo zburcované celé město. Všichni viděli na vlastní oči kašnu bez života. Zpráva o kašně se šířila celým krajem a s ní i zvěst o šumavském andělovi. Večer do narvané hospody přichází starosta městečka, který se vrací z týdenní dovolené a vůbec neví, která bije. Objedná si u výčepu pivo a chce vyprávět dojmy z rekreace. Záhy je přerušen otázkou, proč přijíždí ve středu, když se měl vrátit až v neděli.

„Chlapi, já na to skoro zapomněl! Já myslel, že vám udělám radost, že to pro vás bude překvapení a málem jsem to prošvihnul...“ A pak vypravuje, jak před pár měsíci podepsal kontrakt s jednou filmovou společností, která právě ve čtvrtek má v podvečer na náměstí začít filmovat exteriéry jistého historického filmu z minulého století. Když domluví, je celá hospoda *stajf* a on je na přeskáčku seznamován s aférou, které v jeho nepřítomnosti zasáhla město. Starosta je zdrcen a bere hlavu do dlaní:

„Tak, jak jsem četl tehdy scénář, tak vážně na náměstí bude zítra po setmění k vidění natáčení scén, jejichž součástí jsou i dva řetězy spoutaní herci, kteří...“

Čtvrtek – den čtvrtý

I čtvrteční proroctví se vyplnilo Dle „Davidova scénáře“ přijíždí z Prahy filmaři a zpráva se šíří po celé zemi. Lidé se scházejí po celém městečku po skupinkách a hledají odpovědi bloudící kdesi v jejich myšlenkách. Srdcem každého příběhu je hrdina, tady je ten čtvrteční. Stal se jím Lukáš Kazatel, učitel zdejší školy. Andělské téma láme tep srdcí a je nekonečné.

„Ahoj Lukáši!“ Tak a je řada na tobě! Ty seš křesťan, tak co ty na to?“

„Já nechci jednoho každého přemlouvat, ale zde mě napadla nejprve Bible. Tam je mnoho textu o andělech. Jsou to bytosti, které svobodně poznávají, chtějí i nechtějí, milují i nenávidí. Oproti nám ale pomáhají nadpřirozeným způsobem a tak nám otevírají nebe.“

„Jak to můžeš vědět, když jsi žádného anděla neviděl!“

„A ty jsi viděl elektrický proud? Leda tak ebonitovou tyč a liščí kožich! Jen proto, že si na ni nemůžeš sáhnout, nemůžeš přece tvrdit, že žádná elektřina neexistuje!“ Lukáš se ohnul na zem a z batohu vyndal tmavočervenou knihu.

„Už první signál je fakt, že v Bibli je napsáno, že Bůh stvořil vesmír **za sedm dní** a šumavský anděl předpověděl našemu Davidovi rovněž události **na sedm dní**. Proč asi? Zde se píše, že **první den** řekl Bůh: **Bud' světlo a bylo světlo**. David vyprávěl, že mu anděl předpověděl, že v pondělí přijde velká bouřka, blesky **osvětlí** celé město... **Druhý den** byly dle Bible odděleny **vody** pod klenbou od **vod** nad klenbou. Podle anděla měl u nás ve městě vypuknout ve **vodárně** požár, ale **přívál vody** jej měl uhasit. **Třetí den** se v Bibli píše, že se ukázala **souš**, na které se zazelenaly byliny a stromoví. David předpověděl, že ve **středu vyschn**e uprostřed města prastará kašna. Dále je zde uvedeno, že **čtvrtý den Bůh oddělil dny a noci**. Podle anděla mělo celé město vidět **na rozhraní dne a noci** spoutaného muže. A stalo se? Stalo. Já byl u toho, díky Bohu!“

„No a co zítra? I na zítřek je v Bibli nápověda?“

„Je. Zítra má dle andělské zvěsti nalétnout na naše město **hejno křepel**ek. V Bibli je právě o křepelkách celý dlouhý příběh. V desáté a jedenácté kapitole čtvrté knihy Mojžíšovy je mimo jiné popisováno putování Izraele pouští. Lidé se sice nejprve nechali od Boha vést, ale záhy si mnozí stěžovali, že už dlouhý čas nejedli žádné maso a že se vlastně měli lépe v Egyptě. No a právě tehdy jim **Bůh seslal vítr, který přihn**al od **moře křepel**ky. Ne jednu nebo dvě, on jim seslal tisíce křepelk! S jistou nadsázkou se dá dokonce říct, že je křepelka ptákem biblickým. Já vám to nebudu vyprávět, vezměte si Bibli a přečtěte si to tam sami.“

„To je vážně zajímavé! A jak souvisí sobotní prognóza s Bibli?“

„Jednoduše. V sobotu se dle anděla mají v našem městě narodit dvojčata a v místní salaši jakási jehňata. Jinými slovy jde o **předzvěst narození lidí a zvířat**. No a Bible? Právě v **den šestý stvořil Bůh na zemi živočichy a člověka**, kterému dává požeňání a pověřuje jej vládou na zemi.“

„To začíná být napínavé. Jako by bylo za pět minut dvanáct. To snad ani není možné, aby to takhle na sebe všechno pasovalo! A co neděle? Tady bude určitě zádrhel!“

„Ne, ani v neděli žádný zádrhel nehrozí. Podle anděla se vrátí voda do vyschlé studny. Já v tom souvislost vidím. Navrácení vody do studny jako by symbolizovalo život a naději na něj. To je ta síla, která přetváří řád vesmíru a oživuje hmotu. Sedmý den v Bibli představuje půvab neomezené říše, dokončení Božího díla a požeňání neděle jako takové.“

Bezesperu zanechal Lukáš v některých přítomných zvláštní zkušenost, nový zážitek, provoněný parfémem paranormálních jevů a úžasných nebeských říší.

Pátek – den pátý

Další filmový štáb se dozvídá o událostech předchozích dní a opět nechce věřit, ale když se v pátek v dopoledních hodinách nepochopitelně objeví na obloze velké hejno křepelek, které na celé město v časových intervalech nalétává jako ve špatném filmu, kameraman vše točí a režisér volá do Prahy a do městečka ještě odpoledne dorazí štáb televizních novin, aby zde natočil reportáž, jež se ještě týž den objeví ve večerním zpravodajství.

Záhada rozdělila zem na mnoho skupin. Snad každý člověk zauvažoval, *jaké to je natrvalo zemřít?* Někteří se obávají, že přijde *konec světa*. Od svého vzniku si lidstvo klade otázky, jež vzbuzují hluboký zájem o jejich vlastní KONEC. Ještě před pár dny měli obyvatelé městečka zábrany o smrti mluvit. Bylo to takové tabu, kterému se významově všichni vyhýbáme. Každá zmínka o smrti nás totiž staví před myšlenku smrti naší vlastní. Pro „lid obecný“ jsou mnohé úvahy *o životě po životě* bezpředmětné. Jakoby ani nechtěli, aby jim někdo ukázal, co se má stát potom... Události spojené se šumavským andělem ale způsobily situaci, jako by lidé chtěli najít ještě včera do žita zahozenou flintu, jako by chtěli anulovat sváry mezi skepsí a vírou.

Sobota – den šestý

Je-li proroctví šestého dne namířeno do salaše, musíme začít právě zde. Josef a Zuzana Šimonovi byli taková známá dvojka. Říkalo se o nich, že když nemají co dělat, tak pracují. Pepa byl oficiálně správcem domova důchodců, Zuzana se starala o zmíněnou salaš, jež zasáhla do sobotní partie s osudem. Až do tohoto dne se zdálo, že i zde je pár jedinců, kteří odmítají věřit na boží mlýny a studení jako psi čumák a spoutaní materialistickou džunglí se odmítali angažovat na prazvláštním týdnu. Událost pár dní se ocitla v titulcích všech novin a stále více lidí se zamýšlelo nad zhovadilostí materialistické filosofie, kterou nám servírovaly čítanky let minulých. Najednou začínají vyčuhovat hledači pravdy mezi skepsí a vírou v Boha. Někde se našly i emoce, které nebylo možné přemoci. Arci, jiným odsud i odjinud emoce dodaly odvahu promluvit. Bylo to plné chutí, pokušení, závanu pravdy, ale i buldočí síly do života. *Den D* k nezaplacení. V reji událostí se plány na ostrovy pokladů střídaly s hororovou dobou temna. Diagnóza Šumavy v obrazech vyčuhovala z jámy zániku a chtěla se jakoby skrýt ve stínu JEHO křídel.

Od samého začátku andělské předzvěsti se Šimonovi těšili na sobotu. Věděli, že jedna z oveček je v očekávání a tušili, že by to v sobotu mohlo vyjít. A taky že vyšlo! V časných ranních hodinách se oba manželé ponáhli podívat na ovečku a její nevšední mláďata, která stála za to. Pepa hned napsal spoustu SMS všem kamarádům. Když se vraceli, v dáli už zahlédli nejen pár z nich, ale i pár novinářů, kteří zde přenocovali v zaparkovaných autech. Bezpečně nelitovali. Krásná šumavská mláďata se téhož dne ocitla ve zprávách všech radiových stanic i ve večerních zprávách všech televizí. Nemožné se na Šumavě stalo skutečností.

Další problém byl plánovaný porod dvojčat. Ten se měl odehrát rovněž v sobotu, ale od samého začátku bylo jasné, že to nebude jednoduché. V celém okolí bylo sice pár mladých žen v jiném stavu, ale ani jedna jediná nebyla v pokročilém těhotenství tak, aby splňovala kritéria záhadné předpovědi. Kdo ale tato kritéria splňoval, byla jedna novinářka, která porodila jednovaječná dvojčata málem na place. Zatímco personál porodního sálu nedaleké nemocnice tvrdil, že jsou krásná, mladá maminka se dívala s rozpaky na dvě zmuchlaná lidská mláďata a teprve teď pochopila rozsah krásna, které je krásné i ošklivé zároveň.

Neděle – den sedmý

David vypráví před televizními kamerami, jak mu šumavský anděl říkal, že je naše chování celý život natáčeno na „boží kameru“ a bere dech všem přítomným sdělením, že tato

oproti našim běžným filmovým kamerám snímá i naše myšlenky! Vypráví o tom, že se mu anděl zmínil i o tom, že nenávist a zlo se rodí z pýchy a ze závisti. Pýcha je v nás jako hrdost a odkoukané vyvyšování se nad druhými, závist pak jako nepřání čehokoli dobrého komukoli jinému než sobě samému. Davidův monolog je důvodem kolotoče diskusí, včetně zájmu světových médií tím spíš, že se z neděle na pondělí vrací voda do studny a tím roztáčí kolotoč dobrých skutků. Šumava se definitivně stává nejslavnější ze všech slavných. Příběh způsobil štěstěnu v srdcích jedněch a napnelismus v hlavách ostatních. Víra v život bez dobrých skutků je mrtvá. Dobré skutky se nehledají někde na smetáku. Ty se musí prožít! Touha vykonat něco víc, než MUSÍM, jako by už dopředu sytila hladové, napájela žíznivé, odívala nuzné a ošetřila nemocné.

Jiří FAST

ŽIVOT JE PAMĚŤ

(ukázka)

„Naše povinnost zní – postavit dálnici! Bez dálnice se nikdy nezaměstnanost nesníží! Jenom idiot tohle neví!“ Sálem zazněl souhlasný potlesk. „Vláda vám slibuje neustále práci! Ale co pro to dělá? Posílá vám sem komise! Tlustý pražský zadky! Co asi může vědět úředník o téhle zničené půdě? Co může vědět o zničených silnicích? Co může vědět o letech bez práce?! Nic! Říkám vám to, co už dávno víte! O vašich problémech neví nic!“ Diváci začali souhlasně pokyvovat. Měl pravdu tenhle člověk. Mluvil jejich řečí. Kandidát na senátora. Tomáš Brudný.

„Já vím, že se vám nelíbí pracovat na Němce, Japonce, Holanďany nebo jiný cizince. Mezi námi, mně by se to taky nelíbilo. Nikdy jsem nebyl moc nadšenej, když mi někdo rozkazoval. A ještě aby mi to říkal cizí řečí. Dejte pokoj! No jo, jenže my tyhle Němce, Japonce a Holanďany prostě potřebujeme! Potřebujeme, aby nám sem někdo přitáhnul kapitál. Protože kapitál, to je práce pro lidi. A já vám tenhle kapitál přivedu! To vám teda garantuju!“ Zprudka bouchl pěstí do stolu. Lidé, kteří přišli na předvolební shromáždění, ho zaraženě pozorovali. Přišli si spíš popovídat se sousedy a sednout si zase na chvíli do tepla. Teď ale slyšeli něco, co je oslovilo. Vyvádělo je to z jejich apatie. Léta bezmocného hledání práce se proměnila v totální nechuť poslouchat jakéhokoliv politika. Sál hornického cechu zaslechl po mnoha letech aplaus, který by nepatřil estrádním umělcům. Po dlouhé době se večer v mnoha domácnostech diskutovalo opět o politice. O politice, která měla nějakou budoucnost.

Zašel za oponu. S profesionálním úsměvem stiskl několik rukou a poděkoval za několik obdivných větiček. Čím víc těch rukou bylo, čím víc vět zaznělo, tím víc byl unavený. Kampaň se táhla už několik týdnů a on nespal možná tři dny. Jen vydržet. Překonat to! Vždyť do voleb zbývá jen deset dnů!

Šťastně za sebou zabouchl dveře pokoje pro hosty, který se mu stal pro dnešek útočištěm. Zhluboka vydechl. Po několika hodinách si konečně mohl povolit kravatu a shodit tmavě šedivé sako. Kalhoty přistály na saku po pár vteřinách. Na první pohled odpuzující křeslo z osmdesátých let, čisté, ale na několika místech propálené od cigaret, objalo jeho unavené tělo. Zavřel oči a vychutnával si slastný pocit ticha a klidu. Touha stát se senátorem v něm dokázala probudit takový oheň, že se sám divil, kde se to v něm bere. Už jednou ve volbách neuspěl. Teď anebo nikdy. Musí se tam dostat. Už se viděl, jak poskytuje první interview. „Pane senátore, můžete nám sdělit první pocity po svém zvolení?“ Usmíval se, odpověď si přeříkával už pořádně dlouho: „Pocity? Vůbec žádné. Je to jen příležitost pomoci lidem, pomoci této republice. Na mých pocitech vůbec nezáleží.“

Úsměv vystřídalo uvolnění. Usnul.

Probudil se se strnulým krkem a s pořádným hladem. Na obstarožním stole leželo pár tužek, kruzítko, dvě pravítka, pár knih, nejspíš o hornickém hnutí, ale večere nikde. Pootvřená dvířka poškrábané ledničky také nelákala k prozkoumání. Rychle na sebe naházal šaty, narazil si klobouk hluboko do čela a vyrazil do potměných ulic.

Foukal ostrý podzimní vítr. Ve vzduchu poletovalo jakési listí. Snad z javoru, možná lípy. Zvedl si klopy.

„Dobrý večer.“

Otočil se. Zaostřil oči ke kontejnerům. Pomalu rozeznával kontury člověka. Přihrblá postava v černém plášti, kapucu přehozenou přes obličej. Třesoucí se ruka, opřená o dřevěnou

hůl. I podle hlasu usoudil, že je to nějaký postarší muž. Víc detailů nebyl schopen rozeznat a blíž rozhodně jít nechtěl.

„Nezlobte se, ale almužny nedávám,“ zavrtěl Brudný hlavou a rychlými kroky se vzdaloval. Na konci ulice se opatrně otočil. Nepřerušil chůzi. Jen se tak kradmo podíval za sebe. Ten člověk nevypadal jako žebrák. Doufal, že už odešel... Neodešel. Stál uprostřed silnice. Kapuce směřovala přímo k němu. Bez hnutí. Bez hlesu. Brudnému zatrnulo. Cosi v koutku vzpomínek se probudilo. Vykouklo z mlhy zapomnění. Naskočila mu husí kůže. Asi zimou, utěšoval se. Ale co, už mi to všechno leze na mozek, zasmál se křečovitě pro sebe a rázným krokem zamířil přímo k domovu. Čekala ho tam Eliška. A hlavně večere.

Hladově do sebe souká pečené kuře. Stehno, křídýlko, brambory, špenát, nádivka a ovšem plzeňská dvanáctka. Snažil se kaloriemi přehlušit rozbouranou hlavu. Míhaly se mu tam mítinky, shromáždění, diskuse a hlavně lidé, desítky, stovky, tisíce lidí. Rozhořčených, tázajících se, nevědoucích, čekajících, obdivujících, fanatických. Desítky, stovky rozhovorů. Vše pořád a pořád dokola. Už aby to skončilo...

„Dneska jsem, Tomáši, potkala zvláštního člověka,“ řekla Eliška, když mu odebírala prázdný talíř.

„Koho?“ zahuhlal s plnou pusou brusinkového kompotu.

„Takový zvláštní člověk... Měl na sobě černý kabát, ale takový divný. Bez klopky, bez knoříků, spíš to byl jako přehoz, nebo něco podobného.“

Lžička s další dávkou kompotu se zastavila na půlce cesty.

„Šla jsem z nákupu, kupovala jsem to kuře, víš. A on stál před naší brankou. Opíral se o takovou divnou hůl. Byla nějak divně lakovaná, takové zvláštní ornamenty na ní byly.“

„A co říkal?“ zeptal se s předstíraným nezájmem. Kompot vrátil zpátky do sklenice.

„Už nebudeš? Vždyť brusinky máš tak rád?“ zeptala se překvapeně.

„Co říkal?“ Díval se jí do očí. To cosi, co se v něm před hodinou probudilo, povylezlo výš. Černý kabát, ano, zná ten obraz. Zahalená tvář... Ten hlas... Hůl... Ruce... Vrásčité... Jako kdyby mu někdo ze vzpomínek vymazal obsah. Jen kontury zůstávaly...

„Co se stalo?“ zaslechl z dálky Elišku.

„Co by mělo být?“

„Ohnul jsi kompotovou lžičku! Je ze sady po mamince. To jsi nemusel!“

„Promiň, zamyslel jsem se. Narovnáám ji, neboj,“ pokusil se ji narovnat, ale vytvořil na ní pouze podivný žlábek.

„Ale to je jedno, je to jen lžička. A co říkal? Nic. No, vlastně ano, něco vlastně říkal. Pozdravil a ptal se po tobě. Říkal, že je prý tvůj přítel z dávných dob. Tak jsem mu řekla, že přijde až večer. Ani nevím, jak vypadal. Do té kapuce mu vůbec nebylo vidět.“

„Mhmm, uvidíme, kdo z mých přátel mě přijde navštívit,“ předstíral úsměv. Vstal od stolu a zdánlivě klidným krokem odešel do svého pokoje. Zatnul zuby a vši silou napnul lícní svaly. Musí si vzpomenout. Bylo mu dvacet, pohyboval se tenkrát mezi anarchisty. Nic neřešil, byl v pohodě, o budoucnosti nepřemýšlel. A mezi nimi si mohl svobodně a kdykoliv zasouložit, pokouřit trávu. Ale pak se s ním něco stalo a rok byl zavřený v blázinci. Nikdo mu neřekl proč. Byl prý bez sebe, úplně na šrot. Prý z drog. To byla ale blbost. Věděl to. Po marjánce nikdy moc zkouřený nebyl. A jiné drogy nebral. Přesto mu v jeho paměti chyběl rok. Rok strávený v nemocnici v komatu. Ale ve vzpomínkách chyběla také doba, která tomuto roku předcházela. Týden, měsíc, nebo to byl také rok? Nikdo mu na tuto otázku neodpověděl.

Černý plášť... Hůl... Natažené ruce ... Hluboký hlas... A ten tón... Ano, byl tam nějaký zvuk! V hlavě se mu najednou objevovaly drobné jehličky, píchající do všech záhybů

vědomí. Hledaly zasunuté obrazy. Zaskučel bolestí. Zatínal pěsti, cítil ty obrazy už nadosah. Uslyšel svůj dech z minulosti. Vystrašený k smrti. Úzkostný křik. Svůj bezmocný křik. Vidí sebe sama. Pádícího z kopce. Srdce v krku, plíce zblázněné z přetížení. Křičí, křičí... Kámen... Zakopává... Padá... Bolest... A nic... A najednou nic... Tma. Tma... Ale co dál?! Vyskočil z křesla a začal přecházet po místnosti. Roztřesenýma rukama se držel za hlavu, jako kdyby z ní chtěl vytrást její tajemství... Marně. Byla tam jen tma. Tma a ticho.

To odpoledne už padal na hubu. Ráno otevíral mateřskou školku, kam zakoupil nové prolézačky, dopoledne poděkování od ředitele nemocnice za nový mamograf, oběd s primátorem Rokycan, chtěl probrat investici nového bazénu. To až budete tím senátorem, pane senátore, vysvětloval mu s úsměvem. A teď ho čeká návštěva místního komunitního centra. Proč zrovna tohoto místa, nevěděl. Cesty mu organizoval volební manažer. Jenže dnes ho odvezli do nemocnice, a tak musí jezdit sám podle itineráře. Zatracená smůla.

Komunitní centrum. Co tady jen má dělat? Sakra práce, když v tom seznamu jsou napsaná jen místa bez obsahu. Jestli to Petr přežije, fakt ho přerhnu! Nadechl se a vstoupil do přijímací místnosti.

„Dobrý den, já jsem Tomáš Brudný.“

„Dobrý den, pane Brudný,“ usmála se na něj asi dvacetiletá pomenší brunetka. „Můžete jít dál. Ten pán vás již očekává.“ Pokynula směrem do tmavé chodby.

Pán? Jaký pán? Ale nechtěl se vyptávat, aby nevypadal jako blbec. Proto jen přikývl a otočil se. Zarazil se. Stál před velmi dlouhou chodbou. Chodbou, jejíž konec ani pořádně nerozeznával. Kam až dohlédl, byly uniformně rozmístěné bílé nemocniční dveře. Jedny jako druhé. Bez cedulek. Jen bílá plocha s hnědou bakelitovou klikou. Stěny, díky zelenému hygienickému nátěru, působily jako kýčovitý zahradní plot s bílými plaňkami. Podlaha byla z vyleštěného betonu. Nebylo zde lino. Nic. Jen ten beton. Studený a mrazivý. Ponurost chodby osvětlovalo několik, velmi řídkce rozmístěných světel. Některé jen problíkávalo. Jiné nesvítilo vůbec.

Zora ŠIMŮNKOVÁ

PETR CHLĚB

(ukázka)

Jeho básnický pseudonym byl Petr Chléb.

Nepřátelé na Obci i jinde mu po straně říkali Chlév, přímočařejší pak Chlívák. Petr Chlívák.

Věděl o tom, ale nedbal: psi štěkají, však karavana jde dál. Závíděli.

Nebyl už nejmladší, ale udržoval se ve formě. Měl pocit, že je tím povinen svým čtenářkám. Hodně žen, i mladých dívek, jak zjišťoval z náhodně zapřádaných hovorů na plovárně, znalo zpaměti aspoň torza z jeho neznámějších veršů. Nebylo divu: kdysi byl v rozhlasové anketě vyhlášen nejromantičtějším čs. básníkem.

Kdysi... než přišly nové pořádky – a po nich ještě novější – si mohl dovolit pobývat většinu roku na spisovatelském zámku na Dobříši... Krásné časy: každá jeho sbírka vyšla nejméně v třicetitisícovém nákladu, honoráře chodily pravidelně, měl, jak by se řeklo dnes, v duchu nasadil prezíravý tón, nejvyšší rating. Lidi ho četli – a jeho těšilo při cestách po republice poznávat svoje čtenáře. Hlavně tedy čtenářky, ženy ho četly především.

Ženy ho milovaly – a ženy ho zničily.

Jeho třetí žena... ho připravila i o krásný měšťanský byt na Letné. Copak on se mohl vyznat v zákonech tak, jako ten mladý hoch, sotva dostudovaný právník, kterého mu jednoho krásného dne představila jako svého přítele?! Copak on mohl? Vzal si také právníka, dobrého známého z bývalého Svazu spisovatelů, ale neměli šanci. Najednou konexe, známosti, nic nepomohlo.

A mohl dopadnout hůř – jednou potkal starého známého, zasloužilého umělce, ale co v nové době tyhle tituly znamenaly, prozaika Poupěte, jak vybírá popelnice... Samozřejmě se k němu nehlásil, našťástí šel po druhém chodníku, a navíc ještě otočil hlavu...

Jeho třetí žena byla aspoň tak slušná, že mu pomohla sehnat garsonku v Domě s pečovatelskou službou. Tak teď říkali Domovu důchodců. A platila mu tamější pobyt. Znovu se rozhorlil: no aby ne, obrala ho o milionové hodnoty: o byt, auto, cenné obrazy... pěkně se povznesla, holka, když ji uviděl poprvé, byla dělnice z textilky. A díky jemu poznala toho komerčního pisálka... vychutnával si to slovní spojení: KOMERČNÍ PISÁLEK..., co se teď neradí už s nikým... a kdysi dávno přišel, tak jako chodívali mnozí, za ním, za uznávaným lyrikem Petrem Chlebem... Jasně, už tenkrát viděl, že ten hoch na to má, to on mu de facto pomohl k vydání prvotiny, tenkrát stačilo se zmínit přátelům z Československého spisovatele, a už lovili v hromadách zaprášených rukopisů...

Ale ani ve snu ho nenapadlo, že neuplyne dvacet let a... polepšila si, holka... Přepřáhla koně. Kdo by se dneska zajímal o poezii, a navíc lyrickou... Zato romány o nevěrách a dektivech, pokud jsou zručně napsané, se chytanou vždycky. O tempora, o mores...

Jedinou výhodu nová doba měla... ženy a dívky chodily mnohem více odhalené... Nebylo nutné investovat a přesvědčovat, aby člověk uviděl to, co dnes viděl běžně na ulici...

Všechno by snesl, se vším by se smířil, jen s jediným ne... Býval přece básník – a jaký básník... a teď ho Múzy navštěvovaly tak zřídka, že to skoro vypadalo, že u něj postávají jak příbuzní u hrobu – jednou do roka...

V knihovniče v Domově měl chronologicky vyrovnány všechny své sbírky. Někdy vážně pochyboval, že toho mohl tolik napsat... Vždyť mu paměť slouží, dosud si pamatoval celou roli Cyrana, kterého hrál kdysi na gymnáziu, tělesná schránka je v mezích normálu, tak

proč prosedí celé hodiny nad papírem a nedokáže vyplodit kloudnou větu... kam zmizela ta zlatá linka, která se mu vždy mihla před očima a nutila ho psát, psát, psát... a po poslední teče dýchat jako by báseň porodil... Ano, ano, porodil, poslední slovo mu už doslova trhalo vnitřnosti... A pak se cítil prázdny... jako dům.

Ale teď... byl dům na prodej... a nenacházel kupce.

Samozřejmě se o tom radil s přáteli na pravidelném sedánku ve vinárně Kulatý Čtverec, nedočkal se ale odpovědi ani rady, která by ho uspokojila. Pokud měl někdo z přítomných podobný problém, a Petr Chléb byl přesvědčen, že jistě nejméně jeden je na tom stejně, nedal to najevo, nepřispěl žádnou hořce prožitou zkušeností, naopak se snažili situaci bagatelizovat. Jen Věra Velo, básnířka a dramatická, jak se s oblibou označovala, si Petra vzala stranou a zpoza závoje voňavého cigaretového kouře pronesla: – Mám vnučku maturantku. Petr strnul, měl dojem, že špatně slyšel. Pro jistotu se zeptal: – Maturantku? A pokusil se o žert:

– Ta je ale na mě trošku mladá...

Ale Věra pokračovala:

–... obdivuje tě..., a významně se na něj zadívala, – ... a taky píše. Prostě: dneska sem přijde a já vás seznámím. Vid', že na ni budeš hodný... ty Casanovo, vyfoukla mu do tváře další oblak kouře a přátelsky mu stiskla rameno.

Příští půlhodinu prožil v mukách. Odejít si netroufal, pak by s Věrou nebylo k vydržení, zůstat se obával. Nepřítomně poslouchal, co se mluví a doufal, že slečna nedorazí.

Ale obavy byly zbytečné. Slečna Veronika na něj od první vteřiny koukala jako na svatý obrázek. Zase se cítil jako kdysi: tak to měl rád. Studnice vědění, zdroj autority, nádoba krásna... nedostížitelný vzor...

Ani její básně nebyly z nejhorších, musel si přiznat, když se jimi druhý den probíral. Jistý literární talent prozrazovaly...

Petr Chléb byl žárlivý, aniž by si to připustil. Nerad četl práce mladých básníků, i když se jich pokazdý chápal s důrazným ujištěním, že se na ně podívá. Možná proto se o něm říkalo, že nečte jiné básníky než sebe. Nebyla to pravda, nebyla, miloval například Rimbauda, Verlaina, miloval Villona... ale ti všichni byli už dávno bezpečně mrtví. Kdežto... KOMERČNÍ PISÁLEK... to on mu pomohl k úspěchu... a jakého se dočkal vděku...

Každopádně slečna Veronika byla ještě od úspěchu a slávy na míle daleko... ale už měla nádherné oči...

...nejkrásnější zeleň má prý slunce vteřinu, než za obzor se skryje...

Vybavil se mu sonet, který kdysi napsal... Pro koho jen ho psal, pro kterou? Na tom nakonec nezáleželo, a Veronika jej určitě znát nemohla... Nepamatoval si, že by někde vyšel. Krasopisně ho přepsal a přiložil k poděkování za verše a pár povzbudivým řádkům.

V Kulatém Čtverci dopis předal Věře Velo. K jeho překvapení mu podala téměř stejnou obálku: – od Veroniky... Pozvání na besedu se studenty gymnázia začínalo slovem MISTŘE..., jistě, byl starý kozák, takových oslovení pamatoval... kdysi... v posledních deseti letech zřídka... úplně se narovnal v ramenou... a – zakuckal se. Věra mu vyfoukla kouř do obličejů a s krabím úsměvem/ na úsměv Věry Velo vždy myslela jako na „krabí“, ač sám nevěděl, jak na takové přirovnání přišel, snad že ho tiskl jako klepeta/ navrhla: Půjdem spolu... Zarazil se: už dávno vyzpozoval, že Věra si na něj dělá majetnické nároky. Nelíbilo se mu to. Dle jeho mínění jedna jediná společná noc, navíc v minulém století – za ubikacemi na Stavbě mládeže, nedávala Věře právo, aby příštích padesát let vystupovala jako

jeho neoficiální partnerka. Takových bylo..., by bývalo bylo..., ale nemohl odmítnout, když Veronika byla její vnučka.

Nakonec byl ale docela rád, že tam Věra byla: možná by se cítil daleko stísněněji mezi všemi těmi studenty. Změnili se ti mladí, změnili, mnohé se změnilo... od doby, kdy jezdil na besedy se Svazem spisovatelů. Byli... ne snad drzí... ale dotěrní určitě... O své tvorbě vykládal rád, ale oni se ptali, normálně se ptali i na aféru s jeho jménem v Cibulkových seznamech... Nechtělo se mu to znovu vytahovat na světlo, stejně by bylo marné něco vysvětlovat DĚTEM, které před revolucí sotva uměly mluvit, natož číst. Nejsvětlejším bodem z celé besedy byla pro něj stejně Veronika. Celou dobu seděla vedle něj, bílou nažehlenou halenku zapnutou až na třetím knoflíčku, a, jak se mu zdálo, mračila se na ty vlasaté mládence s nepříjemnými otázkami... Po besedě pozval ji a Věru do Kulatého Čtverce... když si Věra odskočila, stiskl Veronice ruku, neodtáhla ji... Zčervenala... už i zapomněl, jak vypadá ruměnc... Svou garsonku v Domě s pečovatelskou službou otvíral v povznesené náladě... Prozpěvoval si, sako odhodil na postel... otevřel okno dokořán... před očima tu zlatou linku... psal a psal.

Dokonce rispet... přísně vázanou formu – blažený stav.

**Je léto. Slastně voní růže
ukryté v dívčích dekoltech.**

Na rtech si hýčkáš stopy růže
Z polibku, který vzal mi dech.

Za houštím šaty odložíme
Probudit vášně, jež v nás dríme.

...pak už jen pusa na koleno.
To léto budíž pochváleno.

Ani si nerozestlal, usnul oblečený...

Miroslav BERKA

TRAMPOTY SVOJŠICKÉHO VODNÍKA

Ani paměť tak daleko nesahá, abychom se dozvěděli, od kdy je ve Svojsčích rybník Závrvzí. Neví to ani vodník Cejnek, který rybník od nepaměti obývá. Jako mladík se sem na vandru zatoulal potokem a protože v rybníce žádný vodník nebyl, zůstal tu. Proč by ne? Voda tu byla čistá, plná ryb a raků a v potoce bylo plno lesknoucích se kamínků, které byly stejné jako v řekách, kterými sem doputoval, zejména v Otavě. Ale bylo jich dost i v Ostružné. Lidé jim říkali zlato a dovedli se ve vodě máchat celý den, jen aby jich pár vylovili. Stávalo se, že některý chamtivec tak dlouho lovil, až se to přestalo vodníkovi líbit a stáhl ho do hlubiny. Jeho duše je v hrníčku na vodnické polici a zlato zůstalo na dně řeky.

V řece nemá vodník žádný klid. Tady, ve svojsickém rybníčku, je pohoda. Není sice moc veliký, ale ryb je v něm jako máku a starý klepetáč s jedním klepetem si cvičí a hlídá své račí vojsko. Vodníkovi se líbil i ostrůvek uprostřed rybníka s malou tvrzí sroubenou ze dřeva. Kolem ní statné stromy, mezi nimi jedna staletá vrba. Na té bude při měsíčku posezeníčko! Všude klid a ticho, které je porušeno jen hrkotem kol vozů přijíždějících nebo vyjíždějících z tvrze po dřevěném můstku, širokém jen tak akorát na projetí jednoho povozu. To aby byla tvrz chráněna proti nepřátelům. To již tady vodník nějaký čas byl, když houf lapků chtěl vniknout do tvrze. Když naň lapkové vstoupili, obránci tvrze smyk vytočili a co na něm bylo, všechno spadlo do hlubiny. Tehdy vodník obráncům tvrze pomáhal ze všech svých sil, a tak žádný z lapků spadnuvších do vody se nezachránil. Jejich hříšné duše má v jednom krajáči pod těžkou cínovou poklicí.

Cejnek nebyl vodník záluďný. Dětem, které spadly do rybníka, pomáhal z vody, sedláky hlídal při plavení koní, aby se neutopili, a rád si zašpásoval s děvčaty, když přišly máchat prádlo. Běda té, která neměla na sobě vše čisté! To ji popadl za cop, nebo za lem sukně a šup s ní do vody. Čím špinavější byla, tím déle ji ve vodě podržel, ale nikdy žádnou neutopil.

Byl moc smutný, když stará roubená tvrz hořela a on nemohl pomoci, ač měl tehdy vody vrchovatý rybník. Vše shořelo do základů a svojsičtí páni ji již neobnovili. Po čase postavili na břehu novou tvrz celou z kamene. To bylo již za Cílů. Jo, Cílové, to byli kabrňáci! Celých dvě stě let byla radost být vodníkem ve Svojsčích. Pak ale přišly doby zlé. Třista let se o tvrz ani o rybník nikdo nestaral. Nejhuř bylo, když na statku začalo hospodařit zemědělské družstvo a z tvrze udělali sýpku. Do rybníka, poničeného nánosem bahna, začala ještě navíc zatékat močůvka a dříve tak čistý potůček se kalil hnojivou, která nestačily pole a louky spotřebovat. To byl konec! Cejnek to již déle nevydržel a rozhodl se skoro po šestisetletém pobytu ze svojsického rybníka odejít. Ale kam se vrátout?

Cejnek si to namířil potokem k Ostružné. V potoce potkal jen tak sem tam nějakou mřenku, v Ostružné i raka samotáře a osamocené pstruha, ale po třpyticích se kamínkách, ba ani po malinkých zlatinkách nebylo nikde ani památky. A Otava? Brř, ta byla studená i v tom nejparnějším létě, kdy tudy Cejnek procházel. A to ho ještě ke všemu otavský vodník Candát vyháněl, aby se pakoval, že pro dva vodníky není v řece místo. Rozhodl se, že navštíví svého prapraprasynovce Línka v jindřichovických rybnících. Nějaký čas u něho pobyl, ale brzy se mu zde přestalo líbit, neboť ani tyto rybníky neoplývaly čistotou. Dal se tedy na vandr zpátky Ostružnou do Otavy a do rybníka u Smrkovce ke starému známému vodníkovi Kaprovi, aby mu po sto letech oplatil návštěvu. Kapr ho radostně přivítal. Hned se začal vyptávat, jak se Cejnek má, on že dostal alergii na pesticidy a na stará kolena se bude

asi muset kvůli tomu odtud vystěhovat. Cejnek mu přitakal, že ta voda skutečně dobrá není, že by tu také nevydržel, ale domů nemůže, tam je to ještě horší.

Z dlouhé chvíle bloumal po okolí. Jednou u pramene v lukách pod vrchy Ostrou a Hůrkou dva chlapi nalávali čistou vodu z pramene do voznice. Chvilí je pozoroval a z jejich hororu vyrozuměl, že voda je pro panské koně v Plánici. Opatrně se k nim přiblížil a když byli k voznici zády, šup – a byl uvnitř. Když jeli kolem Hnačovského rybníka, z voznice vyskočil a už byl v jeho chladivé vodě. Netrvalo dlouho a již se vítal s vodníkem Sumcem, starým dobrákem, se kterým se znali ještě z doby, kdy se spolu učili na vodníky.

Sumec byl dobrák od kosti. O poslední by se s každým rozdělil. Jeho žena štika však byla pravým opakem. Byla hašteřivá a všechny své děti již z domácího rybníka vystrnadila, jen poslední Bělíčka se dosud nevдалa a starala se o vodnickou domácnost. Ale i tu by Sumcová viděla již nejrady pod čepcem u nějakého hastrmana. Cejnkovi se Bělíčka líbila. Byla sice o nějakých pět set let mladší, ale co je to u vodníků! Jen ten rybník kdyby byl. Ze všech, co poznal, nejlepší byl svojšický, než se z něho stala žumpa. Věky tam spokojeně hospodařil. Kdyby ho vyčistili, hned by se tam vrátil.

Cejnek se svěřil Sumci, že se mu jejich Bělíčka náramně líbí, že by si ji hned vzal za ženu, jen kdyby měl kam s ním jít. I o tom mu řekl, že by se nejrady vrátil do Svojšic, ale dokud budou lidé hospodařit tak jako dosud, není to možné a o jiném volném rybníce neví. I řeky jsou daleko široko obsazeny vodníky, a tak sám bude těžko hledat vodu nad hlavou. Sumec byl rád, že Cejnek projevil zájem o jeho nejmladší a nejmilejší dcerušku Bělíčku a hned rozdrnčel vodnický telefon. Dotazoval se všech svých známých, zda neví o uvolněném vodnictví. Dlouho bylo jeho pátrání bezvýsledné, až se ozval vodník se Sušice. Slyšel, že se do svojšické tvrze nastěhoval nějaký Valenta, kterému po předcích patřila, a ten začal s opravou a čistěním vodotečí i rybníka. Rybník je bez vodníka, protože vodník Cejnek, co tam býval, odešel kdovíkam.

Do Cejnka jako když píchne. Neměl stání, musí se na vlastní oči přesvědčit, jak to s tím jeho rybníkem vypadá a až bude zase rybník v pořádku, že si pro Bělíčku přijde, bude-li ho chtít a nebudou-li Sumec a Štika nic proti tomu mít. Bělíčka souhlasila, rodiče také. Cejnek již na nic nečekal a již si to metelil přes louky do zavlekovských rybníků, odtud do Otavy a Ostružnou a potokem do Svojšic.

Vše bylo tak, jak povídal sušický vodník, ale práce nebyly ještě zdaleka hotovy. Voda byla sice jakžtakž čistá, ale rybník ještě nebyl v takovém stavu, aby sem mohl přivést Bělíčku. Cejnkovi nezbyvalo nic jiného než čekat, až bude všechno uděláno tak, jak má být. Často sedával na stavidle a bylo mu samotnému smutno. Zaskočil k částkovskému řezbáři Brodillovi a domluvil se s ním, že mu z kusu kmene lípy, kterou vyvrátila ta velká vichřice, udělá Bělíčku, která bude k nepoznání od té, kterou mu Cejnek popsál.

Jestli vás cesta zavede do Svojšic, nezapomeňte se podívat k rybníku. Možná, že tam na stavidle uvidíte Cejnka s Bělíčkou. Jestli ne, je možné, že již si Cejnek přivedl tu svoji vodničku Bělíčku od vodníka Sumce z Hnačováku a zařizují si svou vodnickou domácnost.

Libuše KALISTOVÁ

MELUZÍNA

A já – spadla do komína
rozkřičená meluzína,
a na dvířka v kamnech buší.
Dokola se tam v nich točí,
kouřem nás štípe do očí.
Saze na nás vztekle hází
na dvorku i na zápraží.
My se jí však nebojíme
a do kamen zatopíme.
Ať si skučí, ať si funí,
ať ukáže vše, co umí.
Však ona se unaví,
až se dosti vyřádí.
Pak na bílý mráček skočí
nad vesnicí se zatočí.
Jé – ta bude ušpiněná.
Meluzína rozkřičená.
Ušpini i bílý mráček.
Podívejte, vždyť on pláče.

JARO

Buch, buch, buch,
kdo to buší na dveře?
Je to snad zlý duch,
ach, kdopak mu otevře?
Skulinkou do síně zírám,
pomaloučku otvírám.
Za dveřmi se choulí jaro.
Pojď dál, kde ses omeškalo?
Zima mě letos zadržela,
do vsi mě pustit nechtěla.
Jsem znavená z toho boje,
pusť mě ohřát do pokoje.
Jé – to jaro zavonělo!
Ohřálo se – ven letělo.
I sluníčko za ním chvátá,
voní půda rozehřátá.
Voní kvítka, ptáci letí,
pojdte se podívat, děti,
pojdte se z jara radovat,
písničkou mu poděkovat.

NAŠE MOURA

Za komínem na sluníčku
naše Moura slídí.
Má chuť na šedou hrdličku,
tíše se k ní plíží.
Hop a skok a naše Moura
teď se stydí – dlouho.
Jo, ta hrdlička je číman,
ty to nevíš, Mouro?
Teď hrdlička za komínem
sladce volá vrkú...
to se směje naší Mouře,
smích jí bublá v krku.

NEMOC

V horečce – houštím, černý lesem
uháním – zpocen velkým děsem.
Za mnou to pádí jelen lepý,
na jeho hřbetě divous dřepí.
Oči mu zlobou, hněvem planou
a těch vlasů houští nad jeho hlavou.
Ach, kam já se mám před ním ukryt?
Vždyť on mě chce svým kyjem ubít!
Ten les je tmavý, kouzel plný.
Zlověstně nad mou hlavou šumí.
Já uštván, zděšen na zem klesám,
oči zavřené mám – strachem čekám.
Tu mě kdosi hladí
Ta ruka konejší a chladí.
Ruka mé maminky strašidla zahнала.
Lék a čaj s citronem mi podala.
Jéje, jsem doma, ve své postýlce.
Vyprávím o hrozném děsu mamince.
Ta horečka tě, synu, prohnala
a tvoje ruka měkká, maminko, ji zdolala.

V květnu 2005 bude vyhlášen XV. ročník Literární Šumavy.

Podrobnosti najdete na www.knih-kt.cz

Obsah

Martin POCH	Trhání řas (z „ <i>Potichu malování</i> “)	3
	Časy kurtoazní (<i>ulitě</i> , z „ <i>Jenom chvíli</i> “)	4
Kateřina PÁNKOVÁ	Galapetr (<i>Kájmanovi z „Továrny na nitě</i> “)	5
	Prervaná niť žití	6
	Choutky	7
	Soumrak duše	7
Irena VELICHOVÁ	Pod vanou	8
	Sklizeň	8
	Výlet	9
	Modlitba za radost	9
	Podzimní radovánky	9
Tomáš MAKAJ	Podzim	10
	(<i>Listoklad barev</i>)	11
	(<i>Vysoko na střeše</i>)	11
Libuše MATYSÍKOVÁ	(<i>Je mi blankytně</i>)	12
	(<i>Skláním se</i>)	12
	(<i>Uvívneš</i>)	12
	(<i>Stanu se</i>)	12
Václav DIVIŠ	Spouštěč pro labutí megajezero za zrcadlem	13
	Přednosti písně	14
	Předpověď těšící se na omyl	15
Ladislav KONEČNÝ	Minulost	16
Marie PÍSAČKOVÁ	Berry	20
Zdeněk HUSPEK	Podivná armáda	25
Marie HOVORKOVÁ	Šumavský anděl	31
Jiří FAST	Život je paměť (<i>ukázka</i>)	39
Zora ŠIMŮNKOVÁ	Petr Chléb (<i>ukázka</i>)	42
Miroslav BERKA	Trampoty svojsického vodníka	45
Libuše KALISTOVÁ	Meluzína	47
	Jaro	48
	Naše Moura	49
	Nemoc	49

Vydala Městská knihovna Klatovy
Vybral a uspořádal: Vladimír Novotný
Jazyková úprava: Helena Chýlová
Grafická úprava: Milena Hálková, Karel Viták
Vydání první
Rok vydání 2004
Náklad 150 ks